

T148032

โครงการพิเศษ

การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

VIDEO PRODUCTION PROMOTE CONSUMPTION SALADS

“VEGGIE EATER”

โชติกา คุปต์สินชัยกุล
CHOTIKA KHUPSINCHAIKUL

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 148032
วันเดือนปี ๕๑ ๓๘ ๒๕๖๑

b. 12865886
l.

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์เกษตร)

ภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

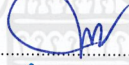

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2560

คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองโครงการพิเศษ

หัวข้อโครงการพิเศษ การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด
รายการ “Veggie Eater”
Video production promote consumption salads
“veggie eater”

นักศึกษา นางสาวโชติกา คุปต์สินชัยกุล
รหัสประจำตัว 56040695
ปริญญา วิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ณัฐกร สงคราม

คณะกรรมการสอบโครงการพิเศษ	ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช	
ผศ.ดร.ณัฐกร สงคราม	
ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์	
ดร.กุลชัย กุลตวนิช	

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์เกษตร
วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

.....
ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

หัวข้อโครงการพิเศษ	การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด
นักศึกษา	รายการ “Veggie Eater”
รหัสประจำตัว	นางสาวโชติกา คุปต์สินชัยกุล
ปริญญา	56040695
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (นิเทศศาสตร์เกษตร)
พ.ศ.	วิทยาศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษ	2560
	ผศ.ดร.ณัฐกร สงคราม

บทคัดย่อ

การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” เป็นรูปแบบรายการสารคดี ความยาว 6.38 นาที มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” 2) ประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” 3) ประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” โดยวิธีดำเนินการศึกษาเริ่มจาก ศึกษารูปแบบการผลิตสื่อวีดิทัศน์และความรู้เกี่ยวกับผักสลัด โดยถ่ายทำที่ฟาร์มสลัด “โจนส์สลัดฟาร์ม” นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อออกแบบตัวสื่อวีดิทัศน์ และประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์โดยอาจารย์ผู้ที่มีความรู้ด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ นำผลที่ได้มาปรับปรุง และนำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ 3 คน และด้านเนื้อหาผักสลัด 3 คน จากนั้นนำไปประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มตัวอย่าง 30 คน

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) รายการ “Veggie Eater” เป็นรูปแบบรายการสารคดีแบบกึ่งสารคดีกึ่งพูดคนเดียวการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าด้านสื่อวีดิทัศน์ ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.80)
- 2) ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัด มี ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.50)
- 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ณัฐกร สงคราม ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะตลอดจนช่วยแก้ปัญหาทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช ดร. ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ ดร.กุลชัย กุลตวนิช กรรมการสอบโครงการพิเศษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำงานในที่สุดทำให้โครงการพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สำหรับกำลังใจ เบื้องหลังในความสำเร็จ และ ดารัตน์ อยู่บัว ที่ช่วยเหลือสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

โชติกา คุปต์สินชัยกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	V
สารบัญภาพ.....	VI
บทที่ 1 บทนำ (Introduction).....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 ขั้นตอนการศึกษา.....	2
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Review).....	4
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์.....	4
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผักสลัด.....	14
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา (Research Methodology).....	25
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
3.3 ขั้นตอนการศึกษา.....	27
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	28
บทที่ 4 ผลการศึกษา (Results).....	29
4.1 การผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”	29
4.2 การประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”	36
4.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์ เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusion Discussion and Suggestion).....	41
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	41
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	43
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	44
บรรณานุกรม.....	46
ภาคผนวก.....	49
ภาคผนวก ก.....	50
ภาคผนวก ข.....	52
ประวัติผู้ศึกษา.....	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สคริปต์รายการ “Veggie Eater”	30
4.2 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ จำนวน	36
4.3 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัด.....	37
4.4 ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	38
4.5 ผลประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง.....	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

4.1 ตัวอย่างรายการ “Veggie Eater” ที่ตัดต่อเสร็จแล้ว.....36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ผักมีความสำคัญต่อมนุษย์ในฐานะเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญมาตั้งแต่สมัยโบราณ เพราะเป็นแหล่งของสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายได้แก่วิตามินแร่ธาตุต่างๆ อีกทั้งเป็นแหล่งไฟเบอร์และกากใยช่วยในการขับถ่าย ช่วยป้องกันการเกิดโรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมะเร็ง โรคอ้วน โรคความดันโลหิต โรคเบาหวาน และโรคอื่นๆ รายงานโครงการศึกษาวิจัยแผนการลงทุนด้านสุขภาพในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) พบว่าคนไทยมากกว่าร้อยละ 75 บริโภคผักผลไม้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (400 กรัมต่อวัน) (สำนักโภชนาการ กรมอนามัย, 2557)

แต่จากกระแสในปัจจุบันที่บุคคลทั่วไปให้ความสำคัญกับสุขภาพมากยิ่งขึ้น การบริโภคผักจึงเป็นแนวคิดสำคัญในการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะอาหารประเภทสลัดที่ใช้ผักสลัดเป็นวัตถุดิบสำคัญ อีกทั้งยังมีการนำผักสลัดมาแปรรูปเป็นสลัดม้วน สลัดผักผสมผลไม้ สลัดขนมปัง และอื่นๆ อีกมากมาย นอกจากสลัดจะช่วยในเรื่องการควบคุมน้ำหนักแล้ว ผักสลัดยังมีคุณค่าทางโภชนาการสูง มีสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อร่างกายซึ่งในอาหารชนิดอื่นมีไม่เพียงพอหรือไม่มี เป็นแหล่งสำคัญของธาตุอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายโดยอุดมด้วยธาตุแคลเซียมและธาตุเหล็กให้วิตามินหลายอย่าง

ดังนั้น วิธีการบริโภคผักปลอดสารพิษจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของผู้บริโภคที่รักสุขภาพซึ่งการได้บริโภคผักต่างๆ ที่ปลอดภัยจากสารพิษในปริมาณที่เหมาะสมเป็นประจำจะช่วยให้ร่างกายมีสุขภาพที่แข็งแรงไม่เจ็บป่วยง่าย (กรรวัช อยู่ยัง, 2557) ทุกภาคส่วนจึงควรร่วมมือกันให้ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภค เพราะถ้าผู้บริโภคมีความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษที่ดียอมทำให้ผู้บริโภคและตระหนักถึงการบริโภคผักที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยและยังส่งผลให้ผู้บริโภคตื่นตัวและมีพฤติกรรมการซื้อและรับประทานผักปลอดสารพิษ รวมถึงมีความเต็มใจที่จ่ายเงินเพื่อสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัยมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาและผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัดตั้งแต่การเก็บเกี่ยว คุณประโยชน์ของผักสลัด จากฟาร์มสู่เมนูที่นำรับประทาน ในรูปแบบวีดิทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับใช้เพื่อการเรียนการสอน ผู้ชมได้เห็นภาพ และได้ยินเสียงไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสทั้ง 2 ทาง ซึ่งยอมดีกว่าการรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว (วชิระ อินทร์อุดม, 2539) และที่สำคัญคือกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง ผ่านช่องทางต่างๆ โดยเฉพาะโซเชียลมีเดีย เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการดูแลสุขภาพของตนเองต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

1.2.2 เพื่อประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” และนำไปเผยแพร่ในรูปแบบสารคดี ความยาว 6.38 นาที

โดยผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อวีดิทัศน์ 3 คน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ และผู้เชี่ยวชาญด้านผักสลัด 3 คน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านผักสลัด โดยการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 4 คน และบุคคลภายนอกที่มีความรู้เกี่ยวกับผักสลัด 2 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และนำไปทดลองเพื่อประเมินความพึงพอใจในการรับชมกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มตามสะดวก

1.4 ขั้นตอนการศึกษา

1.4.1 รวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับผักสลัดจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

1.4.2 ศึกษารูปแบบและกระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการส่งเสริมการบริโภค

1.4.3 รวบรวมสื่อวีดิทัศน์ที่ได้รับความนิยมเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการนำเสนอของสื่อวีดิทัศน์ โดยได้ทำการศึกษา รายการยอดนิยมที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เช่น รายการเกษตรซ่าด รายการตะวันรุ่ง เป็นต้น

1.4.4 ศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการผลิตสื่อวีดิทัศน์

1.4.5 สำรวจพื้นที่ถ่ายทำจริงที่ฟาร์มสลัด

1.4.6 วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย กำหนดเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

1.4.7 เขียน storyboard

1.4.8 เตรียมอุปกรณ์การถ่ายทำ เช่น กล้องวิดีโอ ไมโครโฟนติดกล้อง ขาตั้งกล้อง

1.4.9 ถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัดจากฟาร์มสุ่มเมนูที่นำรับประทาน หลังจากเสร็จการถ่ายทำ นำไฟล์วิดีโอเข้าสู่กระบวนการตัดต่อ ตัดต่อไฟล์เสียง และตกแต่งภาพวิดีโอ สุดท้ายทำการ Export ไฟล์รายการที่เสร็จสมบูรณ์และเผยแพร่ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.10 ประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน และด้านสื่อ 3 คน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.4.11 ประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน

1.4.12 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1.5.1 สื่อวีดิทัศน์ คือ มัลติมีเดียที่สามารถแสดงภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียงบรรยายได้ การนำเสนอวิดีโอมีหลายรูปแบบ เช่น วิดีโอเพื่อการศึกษา วิดีโอเพื่อความบันเทิง ประโยชน์ของวิดีโอมีมากมาย นอกจากให้ความรู้ ให้ความบันเทิง

1.5.2 ผักสลัด คือ เป็นพืชที่นิยมบริโภคสด โดยเฉพาะในสลัด หรือกินกับยำ นำมาตกแต่งในจานอาหาร แต่สามารถประกอบอาหารได้บางชนิด ประกอบด้วย ผักกรีนโอ๊ค เร็ดโอ๊ค คอส บัตเตอร์ เร็ดปัตตาเวีย ฟิเล

1.5.3 รายการ “Veggie Eater” คือ เป็นรายการวีดิทัศน์ที่เสนอแง่มุมในเรื่องของคนที่ชอบกินผัก เป็นรูปแบบรายการสารคดี ความยาว 6.38 นาที วัตถุประสงค์เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” เพื่อประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” เพื่อประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบตามสะดวก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

ในการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัดจากฟาร์มสู่จานสลัด ผู้จัดทำได้ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางและข้อมูลในการดำเนินงาน ได้เสนอตามหัวข้อดังนี้

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์
- 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผักสลัด
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อวีดิทัศน์

2.1.1 ความหมายของวีดิทัศน์

วีดิทัศน์ เดิมรู้จักกันแพร่หลายทั่วไปกับคำว่า เทปโทรทัศน์ แถบบันทึกภาพภาพทัศน์ หรือที่เรามักเรียกทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศว่า วิดีโอ (Video) และใช้กันอย่างแพร่หลายมาโดยตลอดปี พ.ศ. 2530 คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าคำในภาษาต่างประเทศว่า “Video” เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทเดียวกับ “Television” ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่า “โทรทัศน์”แล้ว จึงสมควรบัญญัติคำว่า Video ขึ้นใช้เป็นชื่อทางการในภาษาไทยด้วยศัพท์ที่จะบัญญัติก็ควรมีคำว่า “ทัศน์” ประกอบอยู่ด้วยเพื่อให้เข้าชุดกัน คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์สรุป ได้เป็น “วีดิทัศน์”(ชัชยงค์ พรหมวงศ์, 2540)

2.1.2 ประเภทของวีดิทัศน์

วิธีการดำเนินการเสนอรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาข้อมูลมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ในการเลือกรูปแบบก็แล้วแต่จุดมุ่งหมายของรายการ ส่วนการเลือกรูปแบบของรายการวีดิทัศน์เพื่อศึกษานั้น จะช่วยเสริมสร้างรายการที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบของรายการวีดิทัศน์เพื่อศึกษามีหลายแบบได้จำแนกรายการ วีดิทัศน์เพื่อการศึกษาออกเป็น2ประเภทตามลักษณะของรายการ (จิรวรรณ ศรีวิสัย, 2553) ได้แก่

1) รายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา (Education Television : ETV) รายการประเภทนี้มุ่งส่งเสริมให้ความรู้ทั่วไปในด้านต่างๆ แก่ผู้ชม เช่น สารคดี ดนตรี วรรณกรรม ภาษาวิทยาศาสตร์ เกษตรกรรม

2) รายการวีดิทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television : ITV) รายการประเภทนี้เน้นในเรื่องการเรียนการสอนแก่กลุ่มผู้ชมบางกลุ่มโดยตรง ใช้ได้ทั้งการสอนทั้งหมดเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการสอนเสริมมักจะเป็นรายการหลักที่ครอบคลุมกระบวนการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ตั้งแต่วางวัตถุประสงค์กระบวนการเรียนการสอนและการวัดผล ใช้ได้ทั้งภายในสถานศึกษาโดยตรงหรือ การศึกษาระบบเปิด นอกจากนี้การแบ่งรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษาในลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังแบ่งในลักษณะอื่นได้อีก 3 ประเภทดังนี้

- รายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษาปกติ (Formal Education Programme) เป็นรายการที่ใช้ในการเรียนการสอนในระบบเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษา

- รายการวิทยุทัศน์เพื่อศึกษานอกโรงเรียน (Non- Formal Education) เป็นรายการเพื่อให้ความรู้ทั่วไปแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสารคดีทั่วไป ภาษา วิทยาศาสตร์การแพทย์ เกษตรกรรม ฯลฯ

- รายการวิทยุทัศน์เพื่อศึกษาทั่วไป (Informal Education Programme) เป็นรายการเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นสารคดีทั่วไป ภาษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ เกษตรกรรม ฯลฯ

ณรงค์ สมพงษ์ (2535) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบรายการผลิตวิทยุทัศน์ ดังต่อไปนี้

1) รูปแบบพูดคนเดียว (Monologue Program Format) เป็นรายการที่ผู้ปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงหนึ่งคน ส่วนมากจะมีภาพประกอบเพื่อมิให้เห็นหน้าผู้พูดอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มาบรรยายควรเป็นผู้ที่มีความสามารถ และเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะพูดเพื่อให้ผู้ชมสนใจ

2) รูปแบบสนทนา (Dialogue Program format) เป็นรายการที่ผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน และมีผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาสนทนาพูดคุยกันถึงเรื่องราวต่างๆ มีการถามคำถามสนทนากัน แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ดำเนินรายการ ใครจะพูดก่อนพูดหลัง หรือจะพูดเสริมกันได้ตามแต่ผู้ออกรายการจะเห็นสมควร

3) รูปแบบอภิปราย (Discussion Program format) เป็นรายการที่ผู้ดำเนินรายการอภิปรายหนึ่งคนปูประเด็นคำถามให้ผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 4 คน ผู้อภิปรายแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อประเด็นต่างๆ

4) รูปแบบสัมภาษณ์ (Interview Program format) เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ คือ วิทยากรและพิธีกรมาสนทนากัน

5) รูปแบบเกมหรือตอบปัญหา (Quiz Program format) มักเป็นรายการบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ โดยให้ผู้ชมที่บ้านเล่นเกมแข่งขันกันตามที่ยุจัดกำหนดให้ หรือตอบปัญหาต่างๆ รายการ ประเภทนี้ นอกจากจะได้รับความสนุกสนานแล้วยังได้รับความรู้ไปด้วย

6) รูปแบบสารคดี (Documentary Program format) เป็นรายการที่เสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการโดยไม่มีพิธีกร ซึ่งเป็นรูปแบบรายการที่ให้ทั้งความรู้ ความเพลิดเพลิน ไร่อาารมณ์ และโน้มน้าวจิตใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1) สารคดีเต็มรูปแบบ เป็นการดำเนินเรื่องด้วยภาพและเนื้อหาตลอดรายการ

6.2) กึ่งสารคดีกึ่งพูดคนเดียว (Semi Documentary) เป็นรายการที่มีผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เดินเรื่องพูดคุยกับผู้ชมและให้เสียงบรรยายตลอดรายการ นอกนั้นเป็นภาพแสดงเรื่องราวต่างๆ

7) รูปแบบละคร (Dramatically style) เป็นการจัดรายการโดยใช้การแสดงเป็นหลักในการเดินเรื่องให้เหมือนจริงมากที่สุด อาจจัดฉากขึ้นในสตูดิโอ หรือออกไปถ่ายทำในสถานที่จริงๆ ก็ได้ในทางการศึกษาใช้ละครเพื่อจำลองสถานการณ์ชีวิตคนในสังคม โดยสอดแทรกเนื้อหาไว้ในบทสนทนาและภาพที่ปรากฏโดยผู้ชมไม่รู้ตัว มีหลายรูปแบบ อาจจะเป็นการแสดงละครอย่างเดียวตลอดรายการ ละครจากวรรณคดีที่ต้องการนำมาเผยแพร่วัฒนธรรมและประเพณีไทย หรืออาจใช้รูปแบบที่มีผู้ดำเนินรายการผสมกับละครด้วยเช่น ใช้ละครนำเรื่อง ใช้ละครเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นตัวเร้าให้เกิดความคิดและนำไปสู่การอภิปราย ขยายประเด็น หรือสรุปประเด็นจากเรื่องที่ได้พูดถึงไปแล้ว

8) รูปแบบสารละคร (Docu – Drama Program format) เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบสารคดีเข้ากับรูปแบบละครหรือการนำละครมาประกอบรายการที่เสนอเนื้อหาบางส่วน มิใช่เสนอเป็นละครทั้งรายการ เพื่อให้การศึกษาความรู้และแนวคิด

9) รูปแบบสาธิต (Demonstration Program format) เป็นรายการที่เสนอขั้นตอนในการทำสิ่งต่างๆ ให้ผู้ชมนำไปปฏิบัติหรือทดลองทำด้วยตนเอง เป็นงานฝีมือต่างๆ

10) รูปแบบเพลงและดนตรี (Song and Music Program Format) เป็นรายการเพื่อความบันเทิง โดยนำเสนอการบรรเลงดนตรี และการใช้เพลง มี 4 ลักษณะ คือ

- 10.1) แบบมีวงดนตรี และนักร้องมาแสดงสดในสตูดิโอ
- 10.2) ให้นักร้องมาร้องควบคู่ไปกับเสียงดนตรีที่บันทึกมาแล้ว
- 10.3) ให้นักร้องและนักดนตรีมาแสดง แต่ใช้เสียงที่บันทึกมาแล้ว
- 10.4) แบบมีภาพประกอบ หรือ Music VDO ยกเว้น การแสดงเพื่อส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของไทย ท่องไปกับดนตรีไทย ซึ่งถือว่าเป็นรายการศึกษาได้ประเภทหนึ่ง

11) รูปแบบการถ่ายทอดสด (Live Program format) เป็นรายการที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น

12) รูปแบบนิตยสาร (Magazine Program format) หรือรายการแมกกาซีน เป็นรายการที่นำเสนอแบบเดียวกับนิตยสารสิ่งพิมพ์

13) รูปแบบข่าว (New Program format) เป็นรายการที่นำเสนอรายงานเหตุการณ์ที่สำคัญเป็นที่สนใจของประชาชน ลักษณะรายการมีผู้บรรยาย 2-3 คน และจัดฉากหลังให้สวยงาม เพื่อให้ไม่น่าเบื่อ พร้อมกับเหตุการณ์ที่กำลังรายงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14) รูปแบบสถานการณ์จำลอง (Contrived Program format) ส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษาเฉพาะกรณี มีลักษณะสร้างสถานการณ์ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นกรณีตัวอย่างในการศึกษา เช่น สถานการณ์จำลองการแนะนำ สถานการณ์จำลองการสอน

15) รูปแบบการสอนโดยตรง (Direct Teaching Program format) เป็นการนำเสนอการสอนของครูแต่ละวิชา โดยมีผู้เรียนเป็นกลุ่มเป้าหมาย มีวิธีการอยู่ 3 รูปแบบ

15.1) ถ่ายทอดรายการสดด้วยกล้องวงจรปิด อาจใช้ห้องเรียนขนาดใหญ่หรือถ่ายทอดไปยังห้องต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียง ผู้เรียนสามารถเห็นเหตุการณ์ในห้องเรียนปกติ

15.2) ถ่ายทอดออกอากาศไปทางโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ

15.3) บันทึกเทปโทรทัศน์ เป็นการลดข้อบกพร่องในการนำเสนอ

16) รูปแบบโต้วาที (Debate Program format) เป็นวิธีการพูดแบบโต้วาทีมาแนะนำ โดยผู้ดำเนินรายการจะต้องตั้งญัตติหรือหัวข้อที่เป็นประโยชน์ และน่าสนใจ มีความสามารถในการพูดเพื่อสร้างบรรยากาศ และประสานฝ่ายเสนอ และฝ่ายค้านให้กลมกลืนไปในทิศทางเดียวกัน

17) รายการปักษีกันบันเทิงหรือวาไรตี้ (Variety Program format) รายการที่รวบรวมความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้ชมที่หลากหลาย ซึ่งมีความสนใจในการชมต่างกัน รูปแบบรายการมีทั้งการแสดงดนตรี ร้องเพลง ละครสั้น เกม สาดิต สนทนา และสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ หรือการแสดงอื่นๆ ในรายการ มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการและสร้างสีสันให้กับรายการ

2.1.3 คุณค่าของวีดิทัศน์

วีดิทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทในวงการสื่อ สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้ให้มีการสนใจให้วีดิทัศน์มาใช้มากขึ้นจึงนับว่าวีดิทัศน์การสอนมีคุณค่าต่อการศึกษายิ่ง คุณค่าของวีดิทัศน์มีดังนี้ (จิรวรรณศรีวิสัย,2553)

1) เป็นเครื่องมือที่เข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อมๆ กันโดยสะดวกและประหยัดเป็นการผสมผสานที่ดีที่สุดระหว่างวิทยุกับโทรทัศน์

2) เป็นเครื่องมือที่เอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะวีดิทัศน์สามารถเสนอความคิด สร้างทัศนคติ ให้ข่าวสารโดยที่ผู้รับไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษาอย่างสูงหรือต้องอยู่ในเหตุการณ์ด้วย

3) เป็นการขยายความสามารถส่วนตัวของครูที่เก่งๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับได้มากๆ

4) มีความเป็นปัจจุบันทันด่วน ทำให้ผู้รับสนใจมาก ย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้สูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) สามารถนำอุปกรณ์อื่นๆ เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์ ฯลฯ มาใช้ร่วมกับ เทปวีดิทัศน์ได้สะดวก และ การใช้อุปกรณ์หลายอย่างร่วมกันนี้ ผู้เรียนย่อมเกิดการเรียนรู้ได้ดี

6) การวิจัยพบว่า วีดิทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอดและกฎเกณฑ์ได้ดีที่สุด สูดสวาท เกศบุรมย์ (2530) ได้กล่าวถึงข้อดีของ วีดิทัศน์ไว้ตรงกันซึ่งสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้

1) วีดิทัศน์สามารถเปิดดูรายการได้หลายครั้ง ตามความพอใจ
2) วีดิทัศน์มีความสามารถในการเสนอภาพในแง่มุมต่างๆ วิธีถ่ายทำและการตัดต่อ เทปวีดิทัศน์สามารถแสดงให้ผู้ดูได้เห็นภาพทั้งระยะใกล้ (close up) และภาพระยะไกลซึ่งการทำให้ผู้ดูได้เห็นสิ่งที่ต้องการจะเน้นหรือนำเสนอได้อย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันภาพระยะไกลทำให้เห็นสภาพแวดล้อมต่างๆไป

3) สามารถลบภาพและเสียง ปรับความดังของเสียงดูบันทึกใหม่ได้ สามารถบันทึก รายการโทรทัศน์หรือจากเทปโทรทัศน์เครื่องอื่นได้ในขณะที่ดูรายการไปด้วย

4) ในส่วนของผู้ผลิตรายการหากผลิตรายการครั้งแรก หากได้ภาพหรือเสียงไม่ สมบูรณ์สามารถหาภาพหรือเสียงมาแทรกภายหลังได้ ถ้ามีเครื่องตัดต่อโดยไม่จำเป็นต้องทำใหม่ทั้ง รายการ

5) เครื่องเล่นเทปวีดิทัศน์บางรุ่นสามารถหยุดภาพ เลื่อนภาพที่ละเฟรมหรือเล่น ภาพช้าในส่วนที่ต้องการได้ทำให้สามารถเห็นความต่อเนื่องของภาพได้อย่างชัดเจน ซึ่งถ้าดูตามปกติ จะไม่สังเกตเห็นได้ชัดและยังสามารถหยุดภาพเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในแต่ละช่วงได้

6) วิชาสามารถแสดงภาพเหตุการณ์จริงได้โดยไม่ต้องบรรยาย ทำให้ดึงดูดความ สนใจ ได้มากกว่าและสามารถแลกเปลี่ยนภาพเหตุการณ์ต่างๆที่บันทึกไว้เพื่อใช้ในการศึกษาได้ วิสัยทัศน์จึงจัดได้ว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทและมีคุณค่าต่อการศึกษาอย่างมากสามารถพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนในด้าน การเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะวีดิทัศน์เป็นสื่อที่หาง่าย ประหยัด สามารถเสนอเรื่องราวและ ทักษะการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

2.1.4 สื่อวีดิทัศน์ที่ดี

สื่อวีดิทัศน์ที่ดีควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) เนื้อหาถูกต้องและตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการถ่ายทอด
- 2) ใช้ภาษาที่ถูกต้องเข้าใจง่ายสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ของผู้ชม
- 3) ภาพและคำบรรยายต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องตลอดเรื่อง
- 4) รูปแบบรายการน่าสนใจ ได้เนื้อหาสาระ เสนอปัญหา ให้ข้อคิด ขวนติดตาม
- 5) ความยาวพอเหมาะและเหมาะกับวัยของผู้ชม
- 6) ลักษณะของเนื้อหา รวมทั้งการเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหาไม่ควรมีความซับซ้อน

เกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 7) การเรียงลำดับสอดคล้องกับความต้องการของผู้สร้างและเหมาะสมกับผู้ชม
- 8) เป็นวิถีทัศน์ที่เหมาะสมต่อผู้ชมในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีส่งเสริมศีลธรรมและทำมารยาทและสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์

2.1.5 เทคนิคการถ่ายวิดีโอ

มุมมอง

การถ่ายภาพในมุมที่ต่างกัน ยังมีผลต่อความคิดความรู้สึกที่จะสื่อความหมายไปยังผู้ดูได้ เราอาจแบ่งมุมมองได้เป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ภาพระดับสายตา คือ การถ่ายภาพในตำแหน่งที่อยู่ในระดับสายตาปกติที่เรามองเห็นขนานกับพื้นดิน ภาพที่จะได้จะให้ความรู้สึกเป็นปรกติธรรมดา
- 2) ภาพมุมต่ำการถ่ายภาพในมุมต่ำ คือ การถ่ายในตำแหน่งที่ต่ำกว่าวัตถุ จะให้ความรู้สึกถึงความสูงใหญ่ ยิ่งใหญ่กว่าความเป็นจริง แสดงถึงความสง่า
- 3) การถ่ายภาพมุมสูง คือ การตั้งกล้องถ่ายในตำแหน่งที่สูงกว่าวัตถุ ภาพที่ได้จะให้ความรู้สึกถึงความเล็กความต้อยต่ำ ไม่มีความสำคัญ

เทคนิคการซูมและการโฟกัส (flickpeople, 2553)

- 1) ในขณะที่ซูมไม่ควรเดินหรือเคลื่อนไหวเพราะจะทำให้วิดีโอที่ได้มีโอกาสสั่นไหวสูง
- 2) หากต้องการเคลื่อนที่ด้วยขณะซูม ขอแนะนำให้ตั้งซูมออกมาให้สุดก่อนแล้วค่อยกดปุ่มบันทึกจากนั้นให้เดินเข้าไปแทนการซูมเลนส์
- 3) อย่าสนุกกับการซูมจนมากเกินไป เพราะส่วนใหญ่ผู้ที่เพิ่มเริ่มเล่นกล้องมักจะชอบดึงซูมเข้า/ออก ทำให้ภาพที่ได้ไม่น่ามีหัว ที่จริงแล้วการซูมจะทำเมื่อต้องการดูรายละเอียดของเหตุการณ์เพื่อบ่งบอกเรื่องราวหรือซูมออกเพื่อแสดงภาพรวมของเหตุการณ์นั้นๆ การจะซูมก็ควรมีเหตุมีผลมีเรื่องราวที่จะเล่าจากการซูมจริงๆ
- 4) ควรหยุดซูมเสียก่อนค่อยเคลื่อนไหวกล้องหรือ ซูมก่อนบันทึกภาพจุดนี้จะช่วยให้วิดีโอที่น่าสนใจมากขึ้น เช่น การถ่ายภาพวิวทิวทัศน์ในท้องทะเล อาจจะตั้งกล้องซูมเข้าไปที่เรือจากนั้นกดปุ่มบันทึก แล้วค่อยๆ ซูมออกมาให้เห็นท้องทะเล

การแพนกล้อง

การแพนกล้องที่ดีต้องมีจังหวะที่จะแพน คือต้องมีจุดเริ่มและจุดสิ้นสุดของการแพน จุดนี้เองคนที่อยู่เบื้องหลังคอยตัดต่อภาพทั้งหลายมันเป็นเรื่องยุ่งยากที่จะตัดต่อภาพ โดยมีภาพที่แกว่งไปแกว่งมา หรือวูบวาบไปมา เมื่อนำมาร้อยใส่ภาพนิ่งๆ จะรู้สึกได้เลยว่าไม่เข้ากัน เลยทำให้ดูไม่รู้เรื่องเข้าไปใหญ่ ไม่นับมวลสมจริง บางครั้งรู้สึกว่าได้โดดไปโดดมา หากจะให้ตัดต่อได้สะดวกและภาพสมบูรณ์ การแพนจะต้องมีจุดเริ่ม คือเริ่มจากถือกล้องให้นิ่งเสียก่อน จากนั้นกดปุ่มบันทึกภาพแล้วค่อยแพน และจุดจบคือหนึ่งทึ่งท้ายตอนจบอีกเล็กน้อย เพื่อบอกคนดูให้เตรียมพร้อมและพักสายตา ระหว่างชมภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบการบันทึกเป็นช็อต

Shot ในความหมายของระยะการถ่ายภาพยนตร์อาจแบ่งจากลักษณะที่ใช้ในการถ่ายทำ ได้ดังนี้

1) ELS หรือ Extreme Long Shot เป็นการถ่ายภาพระยะไกลที่สุด เช่นเห็นเมืองทั้งเมือง ผืนป่าทั้งป่า หรือทะเลทรายกว้างสุดลูกหูลูกตา ซึ่งเป็นช็อตที่มักพบมากในหนังประเภท Epic หรือหนังมหากาพย์ที่เล่าเรื่องราวใหญ่โต จึงมีฉากที่แสดงความอลังการ อย่างไรก็ตามในหนังเพื่อศิลปะหลายเรื่องการถ่ายภาพในระยะนี้ก็ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น ความไม่แน่นอน น่าสงสัย ความโดดเดี่ยว เปลี่ยวเหงา เช่นหนังของมิเกล แองเจโล่แอนโทนีโอนี

2) LS หรือ Long Shot เป็นการถ่ายภาพระยะไกล พื้นที่ที่มากกว่าตัวละครทำให้เราใกล้ชิดกับฉากหรือทัศนียภาพมากกว่าความรู้สึกผลดังกล่าวทำให้ช็อตนี้มักใช้ในหนังเพื่อแสดงบรรยากาศ เย็นชา หรือธรรมชาติที่ดูมีอิทธิพลเหนือผู้คน ในกรณีที่ใช้ถ่ายทำสถานที่เพื่อแนะนำเรื่องว่าเป็นฉากใด ซึ่งมักเป็นฉากเปิด งานทางด้านภาพยนตร์มักจะถ่ายฉากประเภทนี้เก็บไว้เพื่อความจำเป็นในการเล่าเรื่องมักเรียกว่า Established Shot

3) MLS หรือ Medium Long Shot ช็อตที่อยู่ระหว่างระยะไกล และระยะ MS มักถ่ายเพื่อเปิดให้เห็นบุคคลกับวัตถุประสงค์ที่ต่างกันไป เช่น หมู่คณะหลายคน, ภาพคนกับพื้นที่ปิด หรือพื้นที่เปิด ซึ่งก็ให้ความหมายของภาพต่างกัน

4) MS หรือ Medium Shot เป็นช็อตที่ได้รับความนิยมที่สุด เพราะใช้ในการดำเนินเรื่องและสนทนา ภาพออกมาอยู่ในระดับที่สบายตาโดยธรรมชาติของช็อตแบบนี้ไม่เน้นอารมณ์ร่วมกับผู้ชมแต่เน้นให้เพื่อใช้สำหรับเล่าเรื่อง ฉากการสนทนา บ้างก็เรียกว่า Two Shot คือเป็นช็อตที่ถ่ายให้เห็นคนสองคนทั้งตัวไปจนระดับลำตัวถึงหัว

5) MCU หรือ Medium Close Up กึ่งกลางระหว่าง MS กับ Close Up เป็นอีกหนึ่งช็อตที่เรามักเห็นบ่อยๆในการถ่ายทำภาพยนตร์สำหรับผู้ชมวงกว้าง

6) CU หรือ Close Up ระยะใกล้ เป็นระยะที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกตัวละครเป็นหลัก ไม่ว่าจะ โกรธ เศร้า ดีใจ และใบหน้าของมนุษย์ยังแสดงอารมณ์ได้หลากหลาย ช็อตนี้ตัวอย่างที่มักได้รับการกล่าวถึงบ่อยคือ City Light ของ ชาร์ลี แชปลิน ตลอดทั้งเรื่องเราเห็นอารมณ์ขันของเขาในระยะไกลหรือระยะกลางภาพ แต่เมื่อช่วงท้ายต้องการเร้าอารมณ์ตัวละครหลักได้ถูกจับภาพใบหน้าเป็นครั้งแรก มันจึงส่งผลให้เราคล้อยตามได้

7) ECU หรือ Extreme Close Up ระยะใกล้มาก เป็นระยะภาพที่เน้นความรู้สึกในระดับที่สูงขึ้นกว่า CU เช่น ถ่ายภาพดวงตาในระยะประชิด หรืออวัยวะบางอย่างเพื่อแสดงอากัปกิริยาที่มีนัยยะต่างไปจากการแสดงออกอย่างอื่นเพราะการส่งผลทางภาพที่ให้อารมณ์สุดโต่งเราจึงมักเห็นช็อตนี้ในหนังสยองขวัญ หนังทดลอง หรือหนังทางด้านศิลปะบ่อยกว่าหนังสำหรับผู้ชมทั่วไป

เทคนิคการเคลื่อนที่กล้องโดยไม่ให้สั่นไหว

“การไวด์” หรือ “Wide Shot” เป็นวิธีที่ช่วยอำพรางการสั่นไหวของกล้องได้ซึ่งแม้ว่ากล้องจะสั่น ภาพจะไหว แต่ก็ยังไม่เห็นความแตกต่างเพราะว่ามันมีภาพมูมกว้างที่ลอคตาอยู่ ถ้าหากต้องการที่จะเดินถือกล้องถ่ายแบบนี้ละก็ จะต้องเลือกระยะกล้องที่ไกลสุด โดยการตั้งภาพด้วยการซูมออกมา เรียกว่า “ลองช็อต”(Long Shot) เป็นประคองกล้องเดินช้าๆ แบบนุ่มนวล โดยไม่ต้องซูมเข้าไปอีก ควรปล่อยให้มันเป็นภาพมูมกว้างเอาไว้

การเดินก็สำคัญหากมันแต่เดินจำพรวดทั้งน้ำหนักตัวแบบเต็มทีแบบนี้ภาพที่ได้จะกระตุกเป็นจังหวะแน่ๆ ก็ขอแนะนำให้การเดินถ่ายกลองนั้นต้องระวังทุกฝีเท้า การเดินด้วยปลายเท้า เกร็งและย่อขาเล็กน้อยจะช่วยให้กล้องนิ่งและมันคงขึ้น ช่วยให้เดินถ่ายวิดีโอได้อย่างมีคุณภาพ ภาพที่ได้จะนิ่งการถือกล้องแบบแบกบ่า บางครั้งอาจจะไม่ถนัดสำหรับเดินถ่ายเสมอไป สามารถแก้ไขด้วยการลดกล้องมาอยู่ในมือ ในอ้อมแขนนั้นจะเป็นการดี เพราะช่วยประคองกล้องได้อีกชั้นด้วยเข้าไปแถมอาจจะได้มุมที่แปลกตาไปจากการแบกบนบ่าการถ่ายให้กระชับ

การถ่ายให้กระชับ หมายความว่า การถ่ายวิดีโอที่พยายามให้ภาพนั้นสื่อความหมายในตัวเองมากที่สุด โดยสามารถเล่าเรื่องราวได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร นี่จะช่วยให้เราไม่ต้องเก็บภาพมากมายและยืดยาวก็สามารถเข้าใจได้ว่าในเหตุการณ์นั้นๆเกิดอะไรขึ้นบ้าง

ฟอร์แมตของไฟล์วิดีโอประเภทต่างๆ

1) AVI เป็นไฟล์มาตรฐานทั่วไปของไฟล์วิดีโอ มีความคมชัดสูง แต่ข้อเสียคือมีขนาดใหญ่สามารถนำไปทำเป็นวีซีดี หรือดีวีดี ก็ได้ โดยผ่านกระบวนการบีบอัดไฟล์ของโปรแกรมต่างๆ เช่น Nero,NTI

2) MPEG เป็นฟอร์แมตของไฟล์วิดีโอที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากไฟล์มีขนาดเล็กและมีคุณภาพที่หลากหลาย ตั้งแต่คมชัดที่สุด ไปถึงอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ โดยมีหลายรูปแบบดังนี้

3) MPEG – 1 เป็นไฟล์ที่นิยมใช้ทำวีซีดี โดยมีขนาดเล็กมากที่สุด

4) MPEG – 2 เป็นไฟล์ที่นิยมใช้ทำดีวีดี โดยไฟล์มีขนาดใหญ่ (แต่ไม่เท่า AVI) แต่คุณภาพในการแสดงผลมีความคมชัดสูง

5) MPEG – 4 เป็นไฟล์ที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากมีคุณภาพในการแสดงผลใกล้เคียงกับดีวีดี แต่เป็นไฟล์ขนาดเล็ก นิยมนำไปใช้ในโทรศัพท์มือถือ , อินเทอร์เน็ต

6) WMV เป็นฟอร์แมตมาตรฐานของ Windows มีคุณภาพที่ดีฟอร์แมตหนึ่ง นิยมนำมาเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

7) MOV เป็นฟอร์แมตของโปรแกรม Quick Time ที่ใช้กับเครื่อง Apple แต่สามารถเปิดใน Windows ได้เช่นกัน

8) 3GP เป็นไฟล์ขนาดเล็ก นิยมใช้ในโทรศัพท์มือถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.6 กระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์

1) หลักพื้นฐานในการผลิตสื่อวีดิทัศน์

หลักพื้นฐานของการวางแผนเพื่อจุดเริ่มต้นของการผลิตวีดิทัศน์ อยู่ที่ตัวผู้ผลิต ที่จะต้องตอบคำถาม 4 ข้อ (จิรวรรณ ศรีวิสัย, 2553) คือ

WHY : วัตถุประสงค์อะไรในการผลิตรายการ มีความจำเป็นอะไรที่ต้องผลิต

WHO : เพื่อใคร เป้าหมายผู้ชมคือใคร

WHAT : ผลิตเรื่องอะไรเมื่อกำหนดเป้าหมายแล้วต้องกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

HOW : ใช้รูปแบบอย่างไรในการนำเสนอ

ในการผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา นั้น รายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาต้องพิจารณาประสิทธิภาพของการเรียนรู้ และกลุ่มผู้ชมอย่างสูง งานเทคนิคต่างๆ จึงต้องเสริมต่อการส่งเสริมสมรรถภาพการเรียนรู้ทั้งสิ้น การผลิตวีดิทัศน์นี้ใช้ขั้นตอนการผลิตรายการ เป็นขั้นตอนในการนำเสนอซึ่งมีด้วยกัน 13 ขั้นตอน (จิรวรรณ ศรีวิสัย, 2553) คือ

- 1) กำหนดจุดประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน (objectives)
- 2) รวบรวมข้อมูลและ เอกสาร (Collection of Materials and Research) เป็นสิ่งสำคัญในการจัดรายการ การตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล และขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญมากก่อนการจัดสร้างสื่อการสอนในลักษณะรายการวีดิทัศน์
- 3) คัดเลือกข้อมูล (Selection of Materials) การเลือกข้อมูลเฉพาะที่ใช้ในการจัดสร้างสื่อการสอนเท่านั้น
- 4) เขียนบทรายการวีดิทัศน์ (Scenario Writing) การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นรายการวีดิทัศน์
- 5) การเตรียมบันทึกเทปวีดิทัศน์ (Preparation for video recording) จัดทำตารางในการบันทึกเทป จัดเจ้าหน้าที่แต่ละงานเพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจงานที่จะปฏิบัติได้ไม่ผิดพลาด
- 6) งานศิลป์ (ArtWork) การเตรียมหัวเรื่อง งานกราฟฟิก ฉากอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับงานถ่ายทำ
- 7) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิต (Equipment And Material For Demonstration) ก่อนการบันทึกเทปอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้งานต้องพร้อมที่ใช้งานได้เป็นอย่างดี
- 8) การบันทึกภาพ (Video Recording) ก่อนการบันทึก ต้องตรวจดูเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานและดำเนินการบันทึกภาพตามเนื้อหา
- 9) การตัดต่อ (Editing) หลังการบันทึกเทปแล้วนำภาพมาเรียบเรียงตัดต่อ เพื่อให้ดำเนินเนื้อหาตามที่กำหนด
- 10) การบันทึกเสียง (Sound Recording) คำบรรยาย ดนตรีประกอบ เสียงประกอบจะถูกบันทึกในเทปวีดิทัศน์ตามบทรายการวีดิทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11) ฉายทดลอง (Preview) เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
 12) การนำไปใช้ (Utilization of Program) นำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
 13) การประเมินผล (Evaluation) เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย แล้วจะต้องประเมินผลของรายการวิทยทัศน์เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงรายการ และเป็นแนวทางในการผลิตรายการเรื่องอื่นๆต่อไป

2) ขั้นตอนในการผลิตสื่อวิทยทัศน์

2.1) ขั้นตอนเตรียมการประกอบด้วย การประเมินและวิเคราะห์ผู้ชม กำหนดวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายระบุมุมความคิด เนื้อหาที่จะนำเสนอ การกำหนดองค์ประกอบเวลาที่จะใช้ในการนำเสนอรายการและระยะเวลาในการผลิตรายการ (จิรวรรณ ศรีวิสัย, 2553)

การผลิตรายการวิทยทัศน์ที่เป็นรายการเกี่ยวกับรายการศึกษาว่าเป็นรายการที่แตกต่างจากรายการทั่วไป เพราะมีกลุ่มเป้าหมายผู้ชมที่แน่นอน ดังนั้นผู้ผลิตจึงจำเป็นต้องรู้ธรรมชาติของผู้ชมอย่างถ่องแท้ต้องแจ้งชัดในวัตถุประสงค์ของตน และ ต้องทำความเข้าใจก่อนเนื้อหาที่จะสื่อถึงผู้รับด้วย แต่เท่านี้ยังไม่พอ ปมเงื่อนยังอยู่ที่ว่ารายการที่เลือกนั้นเป็นเรื่องที่ผู้ชมสนใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความน่าสนใจของรายการนี้อยู่หลายประการ (จิรวรรณ ศรีวิสัย, 2553) คือ

2.1.1) เนื้อหาของรายการต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ชม ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวย่อมมีผลทางจิตวิทยาสูงกว่ารายการอื่น

2.1.2) รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความขัดแย้งความคิด จะดึงดูดความสนใจได้มากกว่าความขัดแย้งเช่นว่านี่ อาจเป็นความขัดแย้งระหว่างความคิดของคนสองคน ระหว่างคนกับสังคมหรือระหว่างคนกับธรรมชาติก็ได้ การโต้แย้งทางความคิด ซึ่งจะนำไปสู่คำถามที่ท้าทายคำตอบจากปลูกเร้าความสนใจของผู้ชม

2.1.3) รายการที่เข้าใจง่ายและให้แง่คิดกับผู้ชม ย่อมได้รับความนิยมมากกว่ารายการที่ลึกลับและสับสนการจัดเนื้อหา คือกระบวนการในการเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายโครงเรื่อง และรูปแบบการนำเสนอ ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนคือ

- บทนำ (Introduction) จะต้องสั้น ใช้ประโยคเข้าใจง่ายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านหรือผู้ชมให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ถ้าขั้นต้นบทนำไม่ดีจะเกิดผลตรงกันข้าม คือทำให้ผู้ดูเปลี่ยนใจไม่เปิดรับสารอีกต่อไป

- การดำเนินเรื่อง (Development) ก็คือ การนำแก่นของเรื่องหรือความคิดรวบยอดของเรื่องมักคลี่คลายให้เห็นพัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอน

- การหักมุม (Turn) เป็นจุดที่เค้าโครงเรื่องที่ดำเนินมาเกิดหักมุมอย่างไม่คาดคิด หรือเป็นการเสนอทัศนะจากมุมมองอื่นที่แตกต่างออกไป ซึ่งจะช่วยเสริมจุดสุดยอดของเรื่องให้เด่นยิ่งขึ้นหรือ ช่วยพัฒนาแก่นของเรื่องจนถึงสุดยอด

- สรุป (Conclusion) หรือการขมวดเรื่องทั้งหมดลงอย่างย่อ และมีศิลปะ จริงอยู่ส่วนสรุปจะต้องสัมพันธ์กับส่วน ที่เป็นเนื้อหาและคำนำ แต่ไม่ได้หมายความว่า บทสรุป คือการนำเอาเนื้อหาในส่วนข้างต้นทั้งหมดมาพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง การสรุปลงท้ายเรื่องที่ดีควร เป็นส่วนที่ผู้ผลิตทิ้งแง่คิด ความคิด คำถาม ข้อเตือนใจ ซึ่งเป็นการรับทอด ต่อย้ำหรือเพิ่มเติมเนื้อหา ให้แก่ส่วนข้างต้นเพื่อให้ผู้ดูนำไปขบคิดสื่อต่อจากความประทับใจที่ได้จากรายการต่อไป

2.2) ขั้นตอนปฏิบัติการเป็นขั้นตอนการลงมือผลิตรายการวิทยุทัศน์ โดยการ บันทึกภาพและเสียงลงบนเส้นเทปตามที่ระบุไว้ในบทถ่ายทำรายการวิทยุทัศน์ ในทางปฏิบัติแล้วภาพที่จะนำมาบันทึกนั้นอาจมาจากการนำกล้องออกไปบันทึกภาพต้นแบบมาจากสถานที่จริงซึ่งจะต้องใช้ ค่าใช้จ่ายสูงหรือนำภาพจากเทปที่บันทึกไว้แล้วและสามารถใช้กับรายการที่กำหนดไว้ได้ นำมาบันทึก ลงบนเส้นเทปที่ต้อง การผลิตซึ่งค่าใช้จ่ายน้อยหรือไม่ต้องใช้เลยการผลิตรายการวิทยุทัศน์นั้นมักจะ บันทึกเสียงก่อนบันทึกภาพทั้งนี้เพื่อให้ได้เสียงบรรยายและเสียงประกอบที่ต้องการครบถ้วนก่อน ซึ่ง จะมีผลในการกำหนดความยาวของเทปและภาพที่จะบันทึกลงภายหลัง สามารถควบคุมความสัมพันธ์ ระหว่างเสียงและภาพได้สมบูรณ์ที่สุด

2.3) ขั้นตรวจสอบหลังจากการผลิตรายการแล้วจะต้องมีการตรวจสอบโดยการ ทดลองใช้ในขั้นสุดท้ายอีกครั้งหนึ่งซึ่งจะต้องมีการฉายทดลอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและวิจารณ์ อีกครั้งหนึ่งว่ามีอะไรขาดตกบกพร่องบ้าง เมื่อแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย การนำสื่อวิทยุทัศน์ไปใช้เมื่อผลิตสื่อวิทยุทัศน์เรียบร้อยแล้วในการนำไปใช้โดยฉายให้กลุ่มเป้าหมาย อาจเป็นการใช้ในห้องเรียนหรือห้องอบรม จะต้องมีการประเมินผลด้วยเพื่อทราบว่ากลุ่มเป้าหมายมี ความเข้าใจเนื้อหาหรือไม่อย่างไร นอกจากนั้นกลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการ ถ่ายทำการแสดงสารคดี (ถ้ามี) การดำเนินเนื้อหา การติดต่อ ศิลปกรรม และเสียงประกอบ ซึ่งผลจาก การประเมินผลนี้ ทางผู้ผลิตก็สามารถนำไปใช้ปรับปรุงรายการ วิทยุทัศน์ และอาจจะใช้เป็นแนวทางใน การผลิตรายการวิทยุทัศน์อื่นๆ ต่อไปหากผู้สอนต้องการที่จะตรวจสอบให้ทราบว่าหลังจากที่ กลุ่มเป้าหมายได้ชมวิทยุทัศน์แล้วจะมีความรู้เพิ่มเติมหรือไม่ก็อาจจะทำการทดสอบก่อนเรียนคือก่อนที่ จะใช้วิทยุทัศน์ก็ทำการทดสอบความรู้ของผู้เรียนและเมื่อกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการเรียนการสอนจากรายการวิทยุทัศน์แล้วทำการทดสอบหลังเรียนและนำผลของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมา เปรียบเทียบกันหากคะแนนของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยรายการวิทยุทัศน์ก็แสดงว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้เพิ่มเติมจากรายการวิทยุทัศน์เรื่องดังกล่าว

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผักสลัด

2.2.1 ความหมายและคุณภาพของผัก

ผักหมายถึง เนื้อเยื่อส่วนใดส่วนหนึ่งของพืชที่มีลักษณะอ่อน สามารถนำมาบริโภคได้ทั้งใน ลักษณะดิบหรือทำให้สุกก่อน ผักจะรับประทานไปพร้อมกับอาหารคาว หรือใช้ประกอบเป็นอาหาร คาวโดยอาจใช้เกลือช่วยปรุงแต่งหรือไม่ใช้ก็ได้ ผักมักจะมีรสไม่หวานจัดและไม่นิยมบริโภคโดยการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เติมน้ำตาลให้มีรสหวาน ส่วนมากจะมีเยื่อใยและแป้งสูง ส่วนต่างๆ ของพืชไม่ว่าจะเป็นลำต้น ใบ ก้าน ยอดอ่อน หน่อ ดอก ผล เมล็ด ราก ซึ่งบริโภคได้จัดเป็นผักได้ทั้งสิ้น

คุณภาพของผักสามารถพิจารณาได้จาก

1) สิ่งที่น่าปรากฏแก่สายตา (Appearance) เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพของผลิตผลสิ่งที่ประทับใจอันแรกได้แก่สิ่งที่มองเห็นด้วยสายตา ซึ่งจะมองถึงรูปร่าง (Shape) สี (Color) และปราศจากความสกปรกและความเสียหาย

2) ลักษณะเนื้อสัมผัสของผลิตผล (Texture) ลักษณะที่ไม่ต้องการ เช่น ความเป็นเส้น (stingy) ในคื่นฉ่ายและถั่ว ความเหนียว (toughness) ของผักข้าวโพดหวาน ความเหนียว (willing) ของผักกาดหอม เป็นต้น ส่วนลักษณะเนื้อของผลิตผลที่ต้องการ เช่น ความกรอบของผลแตงกวาความเป็นแป้งของมันฝรั่ง เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการแก่ ลักษณะประจำพันธุ์ สภาพการเกษตรกรรมและความชื้น

3) กลิ่นรส (Flavor) รวมถึงความหวาน ความเปรี้ยว ขม ซึ่งผักแต่ละชนิดจะแตกต่างกันออกไป

4) คุณค่าทางอาหาร (Nutrition value) ได้แก่ โปรตีน ไขมัน วิตามิน แร่ธาตุ น้ำตาล เป็นต้น

2.2.2 ประวัติความเป็นมาของสลัด

สลัดเป็นผักสดชนิดต่างๆ โดยเฉพาะเลทตัส แตงกวา วอเตอร์เครส ชิโครี และองคิพ ของชาวโรมัน แล้วนำมาคลุกเคล้ากับน้ำปรุงรส หรือ dressing ซึ่งทำจากน้ำมันมะกอกกับน้ำส้มสายชู หรือน้ำเกลือ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ได้ชื่อว่า salad ในภาษาอังกฤษ อันมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน sal หรือเกลือ salate แปลว่า ของที่ทำเค็มด้วยเกลือ ภาษาฝรั่งเศสเรียก salade ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 14 ภาษาอังกฤษจึงเริ่มเรียกตามเป็น salad หรือ sallet สังเกตได้ว่าสลัดมีนัยยะทางนิรุกติศาสตร์ แสดงว่าน้ำสลัดหรือ dressing มีรสเค็มเป็นพื้นฐาน ผักสดที่นำมาทำสลัดในสมัยโบราณผักที่ใช้มีรสขมเล็กน้อย เพราะยังเป็นพืชผักพันธุ์ ป่าที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาสลัดยุคแรกๆ จึงได้ชื่อว่า “สลัดสมุนไพร”

ต่อมาชาวโรมันได้นำสลัดไปเผยแพร่ในอังกฤษและยุโรปแต่ไม่เป็นที่นิยมจนกระทั่งถึงยุคกลาง คนยุโรปได้หันมาปรับปรุงสลัดขึ้นใหม่ ดังจะเห็นได้จากคำภาษาอังกฤษ salad ก็เริ่มบัญญัติขึ้นในศตวรรษที่ 14 ซึ่งสัตว์ในยุคกลางแม้จะมีสีสนมากแต่ก็ยังเป็นสลัดผักสดเท่านั้นมีการนำผลไม้เข้ามาผสมบ้างในศตวรรษที่ 16 แต่ก็จำกัดเฉพาะผลไม้ประเภทส้มกับเลมอนเท่านั้น ยุคทองของสลัดในยุโรปเกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 17 เนื่องจากบรรดาเศรษฐีและขุนนางนิยมจัดสลัดขามหุ (grand salad) ปรุงรับประทานบนโต๊ะอาหารและเริ่มนำเนื้อเย็น (cold meat) เข้ามาเป็นเครื่องปรุงของสลัดด้วยความนิยมรับประทานสลัดของชนชั้นสูงในยุคนั้นเห็นได้จากการเริ่มมีตำราสลัดขึ้นเป็นครั้งแรก อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นความนิยมในการรับประทานสลัดเริ่มตกต่ำลงไปอย่างมากซึ่งจะเห็นได้ว่าใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติศาสตร์อาหารของชาวตะวันตก สลัดไม่ได้เป็นอาหารที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงทศวรรษ 1970 เกิดการปฏิบัติสลัดทำให้มีการพลิกพื้นฐานและความสำคัญของสลัดขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง (พจน์ สัจจะ, 2544)

2.2.3 วัฒนธรรมของสลัด

โดยทั่วไปเราค้นเคยกกับการรับประทานสลัดเป็นอาหารเรียกน้ำย่อยคือรับประทานก่อนอาหารหลักหรืออาหารประเภทปัง อย่างแต่แท้จริงแล้วเป็นแบบแผนเฉพาะของวัฒนธรรมการรับประทานสลัดแบบอเมริกันเท่านั้น ในยุโรปก็ไม่มีแบบแผนที่เด่นชัด สำหรับเรื่องนี้ อิมิลี โปสต์ ได้อธิบายเหตุผลว่าจุดแรกเริ่มนั้นเป็นวิธีการเสิร์ฟของภัตตาคาร ที่ไม่ต้องการให้ลูกค้ารู้สึกว่าจะต้องคอยนานระหว่างปรุงอาหารจานหลักจึงเสิร์ฟสลัดผักมาให้รับประทานก่อนเพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าได้เริ่มต้นรับประทานแล้ว ต่อมามีการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายมากจนกลายเป็นจารีตของการรับประทานสลัดสืบต่อมา

ในประเทศแถบยุโรปมีวัฒนธรรมการรับประทานสลัดที่เน้นการเสิร์ฟสลัดแยกจากน้ำสลัด ให้ผู้รับประทานใส่น้ำสลัดและคลุกเคล้าเองเพื่อไม่ให้ผักเขียวและมีรสชาติที่ดี เนื่องจากสลัดต้องคูกเข้ากับน้ำสลัดอย่างทั่วถึงและมีการจับต้องด้วยมือที่เบา อ่อนนุ่ม และรวดเร็ว ผู้ที่นิยมรับประทานสลัดจึงมักมีอ่างสำหรับคลุกเคล้าสลัดและช้อนส้อมที่ทำด้วยไม้เท่านั้น สำหรับในประวัติศาสตร์อันยาวนานของสลัดนั้น มีมนต์เสน่ห์ของตลาดที่เกี่ยวข้องกับสตรีเพศในหลายด้านว่าเลทตัส ซึ่งเป็นผักพื้นฐานในสลัดถูกมองว่าเป็นผักที่มีลักษณะเป็นเหมือนเพศหญิงในฝรั่งเศสสมัยก่อนนิยมเสิร์ฟสลัดผักเลทตัสหลังรับประทานอาหารจานหลักแล้ว โดยมีประเพณีให้เด็กสาวโดยเฉพาะลูกสาวของเจ้าภาพจะเป็นผู้คลุกเคล้าสลัดเลทตัส ด้วยนิ้วมือเรียวยาวซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อที่ว่าผักเลทตัสและสลัดเป็นอาหารเพศหญิง จนกระทั่งปลายศตวรรษที่ 20 ค่านิยมทั่วไปได้กำหนดให้สลัดเป็นอาหารของผู้ดีเท่านั้น โดยนายผู้หญิงของบ้านจะทำสลัดบริการแขกด้วยตนเองเชื่อกันว่า สลัดจะสมบูรณ์แบบก็ต่อเมื่อถูกจับต้องด้วยมือที่เบาและอ่อนนุ่มการฉีกและจัดตกแต่งผักก็ต้องเบาและรวดเร็ว ให้มีความสุขงามถือว่าเป็นคุณสมบัติของกุลสตรีอีกข้อหนึ่ง (พจน์ สัจจะ, 2544)

2.2.4 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสลัด

มีการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสลัดตั้งแต่ในทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา เกิดการตื่นตัวด้านอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารลดไขมันอาหารลดแคลอรี อาหารลดโคเลสเตอรอล อาหารมังสวิรัต อาหารแมคโครไบโอติกส์ อาหารสมุนไพร และอื่นๆอีกมากขึ้น เป็นสาเหตุทำให้สลัดได้รับความนิยมรับประทานเพิ่มมากขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาการทำธุรกิจในรูปแบบของซูเปอร์มาร์เก็ตและอาหารจานด่วนเกิดขึ้นมากมาย ทำให้สลัดเป็นอาหารที่ซื้อง่ายปรุงสะดวก การริเริ่มของร้านอาหารจานด่วนที่สำคัญของชาวอเมริกันคือ การจัดสลัดบาร์ให้คนช่วยตนเอง โดยเลือกผักเครื่องปรุงสลัดมากมายหลายชนิดที่จัดวางไว้ให้พร้อมกับการน้ำสลัดที่มีรสชาติต่างๆ ด้วยกระแส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความนิยมสลัดประกอบกับกลยุทธ์การตลาดแบบเลือกรับประทานตามใจชอบ ทำให้สลัดบาร์ได้รับความนิยมเป็นอันมากและแพร่หลายไปตามร้านอาหารและโรงแรมต่างๆ อย่างกว้างขวางรวดเร็ว

สลัดถูกปฏิวัติจากเครื่องปรุงเก่าๆ ที่เป็นผักสดเท่านั้น มาใช้สิ่งของที่ปรุงสุกด้วยเรียกว่า สลัดร้อน (warm salad) เป็นสลัดแนวใหม่ที่นำผักสดเช่น ถั่ว มันฝรั่ง เมล็ดธัญพืช พาสต้าและผักอื่นๆ รวมทั้งเนื้อสัตว์ที่ปรุงสุกแล้วและยังร้อนอยู่มาเป็นเครื่องปรุงด้วย นอกจากนี้การได้รู้จักสลัดจากวัฒนธรรมของภูมิภาคและทวีปอื่นๆเช่นสลัดรัสเซีย สลัดเมดิเตอร์เรเนียน ฯลฯ ได้ทำให้สลัดมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดสลัดและเครื่องปรุงจากเอเชียขึ้นมา เช่น ยำของไทย เออีโมนะ (aemono) และซูโนโมนะ (sunomono) ของญี่ปุ่น สลัดชวา และยูริบของอินโดนีเซีย ก็ยิ่งทำให้สลัดสมัยใหม่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นไปอีกมีการนำเครื่องปรุงและผักสมุนไพรจากครัวของชาติต่างๆ มาสร้างสรรค์สลัดแบบใหม่ๆ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบสลัดเก่าๆของประเทศทางตะวันตกอีกต่อไป ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงด้านเครื่องปรุงต้องมีรสชาติกลมกลืนไปกันได้ ไม่มีเครื่องปรุงชนิดหนึ่งชนิดใดมีรสชาติเกินกว่ารสอื่นๆ และเข้ากับน้ำสลัดได้ดี นอกจากนี้สลัดไม่จำเป็นต้องเป็นพืชผักสดอีกต่อไปมีเครื่องปรุงที่สุกแล้วเช่น เนื้อสัตว์ หรือผลไม้ผสมด้วยก็ได้และสลัดไม่จำเป็นต้องเป็นอาหารจานแรกของมือ หรือเป็นอาหารเรียกน้ำย่อยอย่างเดียวอีกต่อไปเพราะว่าสลัดสมัยใหม่สามารถเป็นอาหารจานหลักในตัวเอง อย่างไรก็ตามแม้จะมีการผสมผสานเครื่องปรุงจากครัวหลายชาติเข้าด้วยกันแต่การจับสลากในจานเดียวยังคงเน้นความสวยงาม อ่อนช้อย และสีสันทันเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังรับประทานสลัดเพียงจานเดียวตามแบบชาวตะวันตกโดยไม่ได้รับประทานเป็นกับข้าวเหมือนกับคนทางเอเชีย (พจน์ สัจจะ, 2544)

2.2.5 การปลูกผักสลัด

ขั้นตอนการปลูกผักกาดหอมหรือผักสลัด

- 1) การเตรียมดิน การปลูกผักกาดหอมหรือผักสลัด สามารถปลูกได้หลายแบบ นิยมปลูกในถุงดินก็ได้ หรือ ปลูกในถาดหลุมก็ได้แล้วแต่จะสะดวก จากนั้นนำดิน ปุ๋ยคอกและขุยมะพร้าว ผสมกันในอัตรา 1:1 จากนั้นรดน้ำให้ชุ่มแล้วคลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วทิ้งไว้ในที่ร่มเป็นเวลา 7 วัน
- 2) นำปุ๋ยที่ผสมแล้ว มาใส่ในดินหรือถาดหลุม ให้เต็มแล้วใช้ไม้จิ้มลงกลางหลุมแล้วหยอดเมล็ด ผักกาดหอมลงไป 1-2 เมล็ด แล้วกลบด้วยดินหรือวัสดุบางๆ จากนั้นรดน้ำแล้วนำไปไว้ในที่ร่มรำไร
- 3) การรดน้ำ ควรรดน้ำอย่างสม่ำเสมอ วันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น
- 4) เมล็ดผักกาดหอมจะงอกหลังจากหยอดเมล็ดประมาณ 3-5 วัน
- 5) เมื่อครบ 7 วัน หรือมีใบ 3-5 ใบ จากนั้นนำถุงดินไปวางที่แดด เพราะผักกาดหอมเป็นพืชที่ชอบแดด

6) เมื่อครบ 40-45 ก็สามารถนำมาจำหน่าย หรือ รับประทานได้เลย *คำแนะนำ ควรรับประทานผักกาดหอมอย่าปล่อยให้แก่เพราะจะทำให้แข็งและขมไม่น่ารับประทาน

2.2.6 สลัดและคุณค่าทางโภชนาการ

สลัด เป็นอาหารที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีหลายรสชาติ เช่นรสเปรี้ยว รสหวาน ช่วยเรียกน้ำย่อย และแก้เลี่ยนให้กับอาหารประเภทมันๆ การรับประทานสลัดซึ่งเป็นอาหารที่ประกอบด้วยผักหลายชนิด มีเส้นใยสูง มีวิตามินและเกลือแร่อันจะทำให้ผู้บริโภคมีสุขภาพที่ดีตั้งนั้นในการทำสลัดควรใช้วัตถุดิบที่มีความใหม่ สด มีขั้นตอนการทำที่สะอาดตลอดจนมีการจัดตกแต่งให้เกิดความสวยงามน่ารับประทาน และเพื่อเป็นการช่วยเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการให้แก่ร่างกายอีกด้วย อาหารประเภทสลัดนั้นสามารถใช้เป็นอาหารได้หลายประเภทเช่นอาหารว่าง อาหารจานเดียว อาหารเรียกน้ำย่อยและอาหารหวาน ซึ่งถ้าใช้เป็นอาหารเรียกน้ำย่อยจะประกอบไปด้วยผักสดหรือผักดองผสมเนื้อสัตว์ชิ้นเล็กๆ ขนาดพอคำและน้ำสลัดทาขนมปัง จัดเป็นอาหารว่างระหว่างมื้อ ส่วนใหญ่จะผสมน้ำสลัดเนื้อสัตว์และผักดองผสมเข้าด้วยกันทาเป็นแซนด์วิชหน้าต่างๆ สำหรับการจัดเสิร์ฟเป็นสลัดจานเดียวสามารถรับประทานอย่างเดียวมิและประกอบด้วยคุณค่าทางโภชนาการครบแต่ควรระวังในเรื่องของไขมันในสลัด เพื่อป้องกันการเพิ่มของน้ำหนักตัวสลัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) สลัดผักสด ประกอบด้วยผักสดประเภทใบและผลซึ่งบางประเภทหั่นซอยฝอย หั่นบางหรือหนา นอกจากผักสดต่างๆแล้วในงานสลัดยังประกอบด้วยเนื้อสัตว์และเนื้อสัตว์สำเร็จรูปอื่น ๆ

2) สลัดผักต้ม เป็นสลัดที่มีลักษณะเป็นแบ่ง เช่น สลัดมันต้มโดยมีการ หั่นผักให้มลักษณะเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมลูกเต๋าผสมรวมกับน้ำสลัดมายองเนส ใช้เสิร์ฟกับเนื้อสัตว์แช่เย็น เช่น ไส้กรอก และเนื้อไก่อบ

3) สลัดผลไม้ ใช้เป็นอาหารหวานหรืออาหารเรียกน้ำย่อย สลัดชนิดนี้สามารถรับประทานกับน้ำสลัดมายองเนสหรือน้ำใสและน้ำสลัดประเภทน้ำผลไม้ก็ได้ เพื่อใช้เป็นส่วนผสมสำหรับใช้ราดสลัด สลัดผลไม้ควรมีการหั่นผลไม้ให้สวยงาม จัดใส่จานแก้วแช่เย็น เมื่อจะเสิร์ฟก็ราดด้วยน้ำสลัดแล้วรับประทานทันที (อภิญา มานะโรจน์, 2544)

ผักที่ใช้ในการทำสลัด

ผักสลัดที่นิยมนำมาใช้ในจานสลัดทั่วไปคือผักกาดหอมและผักกาดแก้ว ซึ่งจัดว่าเป็นผักพื้นฐานที่เชื่อกันมานาน ชาวโรมันเรียกกันว่า "เลทตัส" (lettuce) ซึ่งจะใช้ในสลัดมากที่สุดจนได้ชื่อว่าเป็นราชาแห่งผักสลัด ผักชนิดนี้เป็นผักคนละตระกูลกับผักกาดแต่เลทตัส พันธุ์หนึ่งมีใบห่อหุ้มซ้อนกันเป็นลูกกลมคล้ายกะหล่ำปลีหัว ในบางครั้งชาวตะวันตกในสมัยก่อนจึงเรียกว่า cabbage lettuce ทั้ๆที่มีชื่อจริงว่า iceberg lettuce พอมาถึงเมืองไทยก็ถูกเรียกว่าเป็นผักกาดแก้วส่วนพันธุ์ ที่มีใบสีเขียวขอบหยักไม่หุ้มติดกันเรียกว่าผักกาดหอม เลทตัส เป็นผักตระกูลเดซี่หรือ compositae คำว่า เลทตัส (lettuce) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน Lactuce แปลว่า น้านม เพราะหากใช้มีดตัดลำต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของเลทส์จะมียางซีมออกมาเหมือนน้ำมัน มีหลากหลายพันธุ์มากแต่พันธุ์ การค้าที่คนทั่วไปคุ้นเคยมากที่สุดคือผักกาดแก้วและผักกาดหอม แต่ในปัจจุบันนี้ผักกาดหอมเป็นผักที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคสลัดมากที่สุดเนื่องจากมีรสหวานไม่มีกลิ่นและมีลักษณะที่สวยงามสามารถนำไปจัดในงานอาหารได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้แล้วยังมีผักสลัดที่ใช้กันมากได้แก่ หอมหัวใหญ่ กะหล่ำปลี มะเขือเทศแดง แครอท แดงร้าน ฯลฯ ซึ่งเป็นผักที่พบได้ในงานสลัดทั่วไป ส่วนผักเมืองหนาวที่สามารถปลูกได้ในประเทศไทยก็มีการนำมาใช้ประกอบเป็นสลัดผักสด เช่นผักกาดแก้ว อาโวคาโด กะหล่ำปลีสีม่วง เรดิชแดง แดงกวาญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งผักต่างๆ เหล่านี้ปลูกกันมากทางภาคเหนือของประเทศไทย (พจน์ สัจจะ, 2544)

การเตรียมผักสลัด

สลัดส่วนใหญ่จะเสิร์ฟโดยให้ผักกรอบและเย็นจัด ดังนั้นควรมีการล้างผักให้สะอาดและเก็บผักไว้ในตู้เย็นเพื่อให้กรอบโดยมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่งการเตรียมผักอย่างถูกวิธีจะช่วยให้การรักษาคุณค่าทางโภชนาการของผักไว้ได้เช่น การตัดส่วนของผักที่ไม่ต้องการออก การล้างทำความสะอาด การแช่พรรคเพื่อไทยสารเคมีที่ตกค้างอยู่ออกไป นำผักที่สะอาดแล้วมาหั่นหรือตกแต่งให้สวยงาม จะเอาใส่ภาชนะปิดฝาเพื่อป้องกันผักเหี่ยวและเก็บไว้ในตู้เย็น ประมาณ 1-3 ชั่วโมงก่อนจัดเสิร์ฟ (อภิญา มานะโรจน์, 2544)

การเลือกซื้อผักและการล้างผัก

ผักสดมักมีสิ่งต่างๆปนเปื้อน ได้แก่ ดิน ปุ๋ย ไข่พยาธิ สารเคมีที่ใช้ทางการเกษตร เชื้อโรค จากตลาดสดและการขนส่ง ดังนั้นในการเลือกซื้อผักควรใช้ความระมัดระวังให้มากโดยเลือกซื้อผักที่มีความสด สมบูรณ์ไม่มีคราบของสารพิษติดค้างอยู่ที่ผิวใบหรือส่วนอื่นๆ ที่สามารถสังเกตได้ มีความสะอาดพอควรคือไม่มีเศษดินหรือส่วนเน่าเสียของผักปนเปื้อนมากเกินไป ผักควรมีหนอนเจาะบ้างอาจมีความปลอดภัยมากกว่าผักที่มีลักษณะสีเขียวสดสวยงามไม่มีหนอนหรือแมลงกินใบหากเป็นไปได้ผู้บริโภคควรเลือกผักที่อ่อน สดและเก็บใหม่ๆ

สำหรับวิธีการล้างผักนั้น ควรมีการคัดเลือกปรับแต่งส่วนที่มีการปนเปื้อนเน่าเสียออกทิ้งก่อนที่จะนำไปล้างทำความสะอาดเพื่อลดเชื้อโรคและสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรโดยควรแยกประเภทดังนี้

1) ผักชนิดที่เป็นหัวเช่น แครอท หัวผักกาด มันเทศ ฯลฯ ต้องล้างทำความสะอาดก่อนทั้งไว้ให้แห้งแล้วจึงนำไปปลอกเปลือกล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้งหนึ่ง ไม่ควรแช่น้ำทิ้งไว้เพราะอาจทำให้เสียคุณค่าทางอาหารจากนั้นจึงนำไปหั่นเตรียมปรุงอาหาร

2) ผักชนิดใบหนา เช่น ผักกาด ผักคะน้า กะหล่ำปลี ฯลฯ สำหรับผักที่เป็นกอ ควรตัดโคนทิ้งไปเพราะส่วนนี้มักมีสิ่งสกปรกติดอยู่มากและควรตัดให้ลึกพอควร เพื่อให้ใบหลุดออกสำหรับกะหล่ำปลีควรผ่าซีกแล้วจึงนำไปล้าง

3) ผักชนิดใบบาง เช่น ผักกาดแก้ว ผักกาดหอม ขึ้นฉ่าย ผักชี ฯลฯ ควรล้างด้วยความ

ระมัดระวังให้สะอาดทั่วถึงเพราะใบจะข้าง่ายถ้ามีรากควรตัดรากและโคนทิ้งก่อนล้างจะช่วยลดความสกปรกได้มาก

4) ผักชนิดที่เป็นผลหรือเป็นฝัก เช่น แตงกวา มะเขือเทศ มะเขือยาว ฯลฯ ต้องล้างโดยถูผิวให้สะอาดอย่างทั่วถึง

ในการล้างผักโดยทั่วไปควรล้างโดยให้น้ำไหลผ่านตลอดเวลาประมาณ 2 นาทีที่จะช่วยลดสารตกค้างและสิ่งสกปรกได้มากในกรณีที่แรงดันน้ำน้อยควรใช้ภาชนะขนาดใหญ่ใส่น้ำปริมาณที่เพียงพอให้ท่วมผักไม่ใส่ผักมากจนเกินไปแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ 1 นาทีแล้วขจัดดูให้สะอาดอย่างทั่วถึงแล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง (อรสา เลิศสุโภชนาภิบาลและคณะ, 2542) ซึ่งเมื่อล้างผักสดด้วยน้ำสะอาดเสร็จเรียบร้อยแล้วควรล้างด้วยน้ำยาสำหรับล้างผักอีกครั้งเพื่อให้ไข่ของตัวหนอนและพยาธิหลุดออกจากผักได้เกือบหมด นอกจากนี้ใช้น้ำเราควรแช่ผักในน้ำยาไอโอดีน 100 ส่วนในน้ำล้านส่วน (100ppm) แช่ไว้ประมาณ 10 นาทีจะช่วยทำลายไข่หนอนและพยาธิหรือใช้ด่างทับทิมล้างทำความสะอาดผักก็ได้เช่นกัน (อภิญา มานะโรจน์, 2544)

การทำน้ำสลัด

น้ำสลัด คือน้ำที่นำมาปรุงส่วนผสมของสลัดให้มีรสชาติดีคือมี รสเปรี้ยว เค็ม หวาน และมีความน่ารับประทานมากขึ้น น้ำสลัดที่สำคัญมี 3 ชนิดดังนี้

1) สลัดน้ำใส ประกอบด้วยน้ำมันพืช หรือน้ำมันสลัดน้ำส้มสายชู ไข่แดง มัสตาร์ด เกลือและน้ำตาล โดยการผสมน้ำสลัดน้ำใสจะผสมให้เข้ากันด้วยการเขย่าให้ส่วนผสมเข้ากันดี น้ำสลัดชนิดนี้จะมีน้ำมันไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

2) น้ำสลัดมายองเนส จะต้องใช้น้ำมันพืชอย่างน้อยร้อยละ 68 โดยน้ำหนัก (อมรรัตน์ เจริญชัย, 2522) และประกอบด้วยส่วนอื่นเช่น ไข่ น้ำส้มสายชู หรือมะนาว เกลือ พริกไทย น้ำตาล มัสตาร์ด น้ำมันพืช ผสมรวมแล้วตีให้เข้ากันจนมีลักษณะข้นอยู่ตัว หลักการทำน้ำสลัดมายองเนสนี้ควรนำน้ำสลัดที่ทำเสร็จแล้วเข้าแช่เย็นที่อุณหภูมิ 20-25 องศาเซลเซียส จะช่วยให้ น้ำสลัดเก็บได้นานและช่วยรักษาคุณภาพของน้ำสลัดหากน้ำมันที่ใช้ทำน้ำสลัดเป็นน้ำมันมะกอกหรือน้ำมันสลัด มักจะมีราคาแพง อาจใช้น้ำมันพืชเช่น น้ำมันถั่วเหลืองหรือน้ำมันเมล็ดทานตะวันแทนก็ได้ ส่วนไข่ควรเลือกไข่ไก่โดยใช้เฉพาะไข่แดงจะทำให้ น้ำสลัดมายองเนสขึ้นฟูได้ดีกว่า การใช้ไข่ทั้งฟองและควรใช้ไข่ใหม่ดีกว่าไข่เก่า สำหรับเครื่องปรุงรสที่ใช้ทำน้ำสลัดมายองเนส ได้แก่ น้ำส้มสายชูหรือน้ำมะนาว เกลือ ซึ่งการใช้ น้ำส้มสายชูหรือน้ำมะนาวนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริโภคว่าชอบความเปรี้ยวที่ได้จากธรรมชาติหรือการกลั่น แต่ในกรณีที่ใช้น้ำมะนาวจะมีกลิ่นหอมกว่าน้ำส้มสายชูสำหรับการทำน้ำสลัดมายองเนสนั้น มีส่วนผสมของไขมันประมาณร้อยละ 65-75 (3/4-1 ถ้วย) ต่อไข่ 1 ฟอง ถ้าไขมันมากกว่านี้หรือน้อยเกินไปจะทำให้ น้ำสลัดที่ได้ไม่แข็งตัวและอาจจะใสเกินไป (อภิญา มานะโรจน์, 2544)

วิธีแก้ไขการคินตัวของน้ำสลัด

เมื่อน้ำมันเกิดการเกาะและรวมตัวกันมาก จะทำให้มีการแยกตัวออกจากส่วนที่เป็นน้ำ นอกจากนี้ อาจเกิดจากการใส่น้ำมันเร็วเกินไปหรือมีน้ำมันในส่วนผสมมากเกินไป จึงทำให้เกิดการคิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวของน้ำสลัดตั้งนั้นการที่จะแก้ไขให้น้ำสลัดดี จึงเริ่มต้นจากการตีไข่และค่อยค่อยใส่น้ำสลัดมายองเนสที่คืนตัวลงทีละน้อยตีให้เข้ากันซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการทำน้ำสลัดใหม่

การจัดเสิร์ฟสลัด

การจัดตกแต่งจานสลัดให้สวยงาม โดยใช้ผักสลัดซึ่งมีความงามตามธรรมชาติของผักต่างๆที่นำมาจัดเรียงให้สวยงามนั้น ควรคำนึงถึงสีสันทันและขนาดของผักแต่ละชนิดถ้าจะจัดเสิร์ฟอาจจะจัดเป็นจานเดียวหรือจัดแบบบุฟเฟ่ก็ได้ในกรณีที่เป็นการจัดเป็นจานเดียวสามารถรดน้ำสลัดลงบนผักและจัดเสิร์ฟได้ทันที

เคล็ดลับในการทำสลัด

- 1) สลัดทุกชนิดจะต้องเสิร์ฟเย็นจัด และผักสลัดทุกชนิด เนื้อสัตว์รวมทั้งน้ำสลัดควรนำไปแช่เย็นก่อนจัดเสิร์ฟ
- 2) ผักที่หั่นหรือตัดตกแต่งเรียบร้อยแล้วควรล้างด้วยน้ำเย็นจัดและนำมาผึ่งให้สะเด็ดน้ำเวลานำมาผสมกับน้ำสะอาดจะทำให้รสชาติไม่จืด
- 3) การผสมสลัดควรใช้อุปกรณ์ที่ไม่คม เช่น ส้อมไม้เพื่อเวลาคลุกเคล้าผักให้เข้ากันจะได้ไม่ช้ำ
- 4) น้ำสลัดต้องเหมาะสมกับผักสลัด เช่น ผักที่มีใบบาง กรอบ ควรใช้น้ำสลัดที่มีความข้นมาก หากผักเนื้อหนาควรใช้น้ำสลัดน้ำใส (อภิญา มานะโรจน์, 2544)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สลักจิต ศรีภาพร (2555) ศึกษาเรื่อง ผักอินทรีย์ หรือ ผักทั่วไป กรณีศึกษา ผักสลัดแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคที่มีความยินดีที่จะจ่ายเพื่อเพิ่มบริโภคผักสลัดแก้วอินทรีย์หรือไม่ ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นโดยใช้วิธีแบบจำลองทางเลือก จากกลุ่มตัวอย่าง 250 ราย

ผลการศึกษา พบว่า เหตุผลที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกซื้อผักอินทรีย์มากที่สุดคือต้องการดูแลสุขภาพและจากการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ ทางอ้อมของผู้บริโภคที่ได้จากการตัดสินใจเลือกซื้อผักสลัดแก้วภายใต้สถานการณ์สมมติที่ตั้งขึ้น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อผักสลัดแก้วคือการมีบรรจุภัณฑ์ การมีตรารับรองเกษตรอินทรีย์ IFOAM จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และการมีตรารับรองเกษตรอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตรและราคา

ธิติมา พัฒลม (2558) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการศึกษาวิจัยแบบเชิงปริมาณและใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 ราย ในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคอาหารคลีนฟู้ดส์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 26-35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีและเทียบเท่า อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ประเภทของอาหารคลีนฟู้ดส์ที่ซื้อบ่อยสุด คือผักสดปลอดสารพิษสถานที่ที่ซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์บ่อยที่สุดคือซูเปอร์มาร์เก็ต ความถี่ในการซื้อมากกว่าหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์โดยไม่จำกัดวาระและโอกาส ซึ่งตนเองเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจซื้อ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ระดับมากในทุกด้าน โดยด้านผลิตภัณฑ์มีผลมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านช่องทางการจัดจำหน่ายตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ประกอบด้วยอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทุกด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปีพ.ศ. 2544 ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริโภคผักปลอดสารพิษของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริโภคผักปลอดสารพิษของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก) และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ทักษะการบริโภคผักปลอดสารพิษของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก) กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 400 คนได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามวิเคราะห์ ความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติ ต่อการบริโภคผักปลอดสารพิษทางบวก ร้อยละ 35 และมีทัศนคติเป็นกลางๆต่อการบริโภคผักปลอดสารพิษร้อยละ 47 ไม่พบผู้ที่มีทัศนคติทางลบต่อการบริโภคผักปลอดสารพิษเลย

นิมนวล แก้วชนะเนตร (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจจุลินทรีย์ในสลัดผักพร้อมบริโภค การศึกษานี้ได้ศึกษาถึงปริมาณจุลินทรีย์ในสลัดผักพร้อมบริโภค เพื่อสำรวจสุขภาพของอาหารประเภทนี้ ซึ่งจำหน่ายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2545 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 2 ชนิดคือสลัดผักชนิดบรรจุ ถาดโฟมใช้พลาสติกใสห่อหุ้มมิดชิด และสลัดผักชนิดที่ผู้ชายตักให้ โดยได้ตรวจวิเคราะห์จุลินทรีย์ จำนวน 6 ชนิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน ICMSF มาตรฐาน PHLS มาตรฐานของสหภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุโรปและมาตรฐานอาหารไทย ผลการศึกษาพบว่าน้ำสลัดมายองเนสของสลัดผักพร้อมบริโภคนิตบรรจุกาโตโฟมใช้พลาสติกใสห่อหุ้มมิดชิดไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพราะตรวจพบเชื้อซาลโมเนลลา (Salmonella) และพบว่าในผักสลัดมีปริมาณเชื้ออีโคไลและเชื้ออี.โคไล (E.coli) เกินเกณฑ์มาตรฐานสำหรับน้ำสลัดมายองเนสของสลัดผักพร้อมบริโภคนิตที่ผู้ขายตักให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งของประเทศไทยและ ต่างประเทศส่วนผักสลัดไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเนื่องจากตรวจพบเชื้ออีโคไลและเชื้ออี.โคไล(E.coli) เกินกว่าระดับมาตรฐาน

วิมลฤดี สุขอนันต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อ ทักษะคิดต่อส่วนประสมการตลาดและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) การเปิดรับสื่อและทักษะคิดต่อส่วนประสมการตลาดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
- 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับทักษะคิดต่อส่วนประสมการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและ
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคิดต่อส่วนประสมการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครโดยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีการเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์สูงที่สุดรองลงมาคือสื่อหนังสือพิมพ์และเอกสารแผ่นพับโบชัวร์ ผู้ชายวัยทำงานมีทักษะคิดเชิงบวกต่อส่วนประสมการตลาดผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพผิวพรรณของโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะคิดต่อด้านผลิตภัณฑ์สูงที่สุดรองลงมาคือด้านราคา ด้านส่งเสริมการตลาดและด้านสถานที่จำหน่ายตามลำดับ
- 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยภายนอกปัจจัยทางสังคม/กลุ่มอ้างอิง และปัจจัยทางวัฒนธรรมตามลำดับ
- 3) อายุมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) การเปิดรับสื่อประเภทอินเทอร์เน็ตและพนักงานขายมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อส่วน
ประสมการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 5) ทัศนคติต่อส่วนประสมการตลาดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ขายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

(Research Methodology)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” โดยผ่านการประเมินคุณภาพและความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์ เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นครั้งนี้ คือ บุคคลทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบสุ่มแบบตามสะดวก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบประเมินคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
 - 4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดี
 - 3 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- แบ่งออกเป็น 2 ชุดคือ

1.1) แบบประเมินคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัดประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

- เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- ความน่าสนใจของเนื้อหา
- ความถูกต้องของเนื้อหา
- ความสมบูรณ์ของเนื้อหา
- ปริมาณของเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป
- ความทันสมัยของเนื้อหา
- การเรียงลำดับเนื้อหา
- เนื้อหามีความกระชับเหมาะสมกับเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำไปใช้เผยแพร่และให้ความรู้

1.2) แบบประเมินคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมินดังนี้

- รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจน่าติดตาม
- ความเหมาะสมของไตเติ้ลและกราฟิก
- ความสวยงามของภาพและมุกกล้อง
- ความเหมาะสมของเสียง ความชัดเจนของเสียง
- ความเหมาะสมและต่อเนื่องของดนตรีประกอบ
- ความเหมาะสมของการตัดต่อลำดับภาพ
- การดำเนินรายการสั้นกระชับ
- ความเหมาะสมของเวลาในการรับชม
- การถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์
- ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่และให้ความรู้

2) แบบประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถาม แบบประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีประเด็นการประเมินดังนี้

- สื่อมีความน่าสนใจ
- การนำเสนอเข้าใจง่าย
- ความชัดเจนของภาพและกราฟิก
- การสื่อความหมายของภาพและกราฟิก
- ความชัดเจนของเสียงบรรยาย
- ดนตรีประกอบเข้ากับบรรยากาศหรือเรื่องราว
- การถ่ายทอดความรู้ของผู้ถูกสัมภาษณ์
- ความต่อเนื่องของการลำดับเรื่องราว
- เวลาในการรับชมไม่มากไม่น้อยเกินไป
- ความรู้ที่ได้จากการรับชมสื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ขั้นตอนการศึกษา

1) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1.1) รวบรวมและศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับ ผักสลัดจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ตพร้อมทำการคัดเลือกข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อใช้เป็นแนวคิดในการเขียน storyboard ของสื่อวีดิทัศน์

1.2) ศึกษารูปแบบและกระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์

1.3) ศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการผลิตสื่อวีดิทัศน์

1.4) กำหนดทรัพยากรและงบประมาณที่จะใช้เพื่อให้การดำเนินงานผลิตสื่อวีดิทัศน์สำเร็จลุล่วง

2) วางแผนและออกแบบสื่อวีดิทัศน์

2.1) สืบหาพื้นที่ถ่ายทำจริง

2.2) รวบรวมสื่อวีดิทัศน์ที่เผยแพร่ในยูทูปที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี เพื่อนำไปศึกษาและนำมาประยุกต์ใช้กับสื่อวีดิทัศน์ของตนเอง

2.3) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4) กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่รับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผัก

สลัด

2.5) เขียน storyboard

2.6) ถ่ายทำพร้อมให้ข้อมูลและประโยชน์เกี่ยวกับผักสลัดที่อยู่ในฟาร์ม

2.7) ตัดต่อสื่อวีดิทัศน์ รายการ “Veggie Eater” จนได้ความยาว 6.38

นาที

2.8) ลงเสียงในสื่อวีดิทัศน์เพื่อเป็นการบรรยายให้สื่อวีดิทัศน์ดูไหลลื่นฟัง

แล้วเข้าใจง่ายไม่ติดขัด

3) การประเมินคุณภาพสื่อและความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

3.1) นำสื่อวีดิทัศน์ที่เสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับผักสลัด 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2560 – 1 กรกฎาคม 2560 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2) นำสื่อวีดิทัศน์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบตามสะดวก เก็บข้อมูล ณ วันที่ 3-4 กรกฎาคม 2560 โดยให้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ชมวีดิทัศน์ผ่าน Youtube และทำแบบประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Document) แล้วนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษานำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแบบสัมภาษณ์ความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์จากผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์และสรุปผล โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.4.1 ค่าร้อยละ คำนวณได้จากสูตร

$$\text{ร้อยละ} = (X/N) \times 100$$

X = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

3.4.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) คำนวณได้จากสูตร

$$\bar{X} = \sum xi / N$$

X = ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของสื่อ

$\sum xi$ = ผลของคะแนนที่ทำการประเมิน

N = จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด

เกณฑ์การให้คะแนนในการประเมินคุณภาพความพึงพอใจ ผู้ศึกษาได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

คุณภาพความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมากที่สุด หมายถึง มีอัตราค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00

คุณภาพความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก หมายถึง มีอัตราค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50

คุณภาพความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง มีอัตราค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50

คุณภาพความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย หมายถึง มีอัตราค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50

คุณภาพความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด หมายถึง มีอัตราค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50

3.4.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณได้จากสูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{(x-\bar{x})^2}{n-1}}$$

S.D = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

xi = ค่ารวมทั้งหมด

X = ค่ารายหัวข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

4.1 การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

4.2 การประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

4.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

4.1 การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

4.1.1 การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” ได้นำกระบวนการ 3P ในการผลิตรายการวีดิทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย

1) ขั้นตอนเตรียมการผลิต (Pre-Production)

1.1) ศึกษาข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ต ว่าผู้คนส่วนใหญ่ในช่วงวัยใดที่ชื่นชอบการบริโภคผักสลัด และมีความนิยมชอบทานผักชนิดไหน ผู้ศึกษาได้ทำการหาข้อมูลเกี่ยวกับผักสลัด และแนวทางเชิญชวนให้ผู้คนหันมาบริโภคผักได้อย่างไร

1.2) ศึกษาข้อมูลจากบุคคล ได้แก่ เจ้าของฟาร์มผักสลัด (คุณพันเทพ วงสวัสดิ์) ว่าปัจจุบันผู้คนได้หันมาสนใจบริโภคผักสลัดมากน้อยแค่ไหน และในอดีตผู้คนได้รู้จักผักสลัดผักไฮโดรโปนิคส์หรือไม่

1.3) นำข้อมูลทั้งหมดกลับมาศึกษาความรู้ความเป็นไปได้ในการผลิตสื่อวีดิทัศน์ว่าสามารถทำให้ครอบคลุมกับเนื้อหาเท่าไร

1.4) เขียนสคริปต์ ผู้ศึกษาได้ทำการเขียนสคริปต์โดยตนเองเกี่ยวกับการผลิตวีดิทัศน์ รายการ “Veggie Eater” แล้วจึงให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญได้ปรับสคริปต์ให้มีเนื้อหาที่ชัดเจนและเวลาที่เหมาะสมโดยได้ตัดเนื้อหาบางส่วนออกไปเพื่อให้วีดิทัศน์มีความสั้นไหลมากขึ้น

ตารางที่ 4.1 สคริปต์รายการ “Veggie Eater” รูปแบบสารคดี 6.38 นาที

ภาพ	เสียง	เสียงดนตรี/Sound Effect
0.03 Fade in Logo รายการ	Veggie Eater	ดนตรีประกอบเสียงบรรยาย Veggie Eater ค่อยๆตั้งขึ้น
0.16 MS บรรยายภาคฟาร์มผัก และผักสลัดสลักกันอย่าง เหมาะสม	(เสียงบรรยาย) สวัสดีค่ะท่าน ผู้ชม มาพบกับรายการ “Veggie Eater” ตอนนี้อาอยู่ กันที่ “โจนส์สลัดฟาร์ม” สวน ผักไฮโดรโปนิคส์ที่ได้ใบรับรอง ฟาร์มผักปลอดภัย มาตรฐาน GAP ซึ่งเป็นสัญลักษณ์การ รับรองสินค้าเกษตรและอาหาร กรมวิชาการเกษตร โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งฟาร์มผัก “โจนส์สลัดฟาร์ม” นี้ เปิดมาได้ 11 ปีแล้ว ทำการ ค้าขายโดยมีผู้ที่สนใจนิยม บริโภคผักปลอดภัย เดินทาง มาซื้อถึงที่ฟาร์ม เรามีโอกาสได้ คุยกับเจ้าของฟาร์ม พี่พันเทพ วงสวัสดิ์ หรือ พี่ไอค์ ซึ่งพี่ไอค์ ได้บอกกับเราว่า ที่ตัดสินใจเปิด ฟาร์มผักนี้ขึ้นมา เพราะอยาก ให้คนหันมาสนใจบริโภคผัก ใน รูปแบบ อื่นๆบ้าง.	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับ เสียงบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภาพ	เสียง	เสียงดนตรี/Sound Effect
0.56 CU เจ้าของฟาร์ม	(เสียงผู้ให้สัมภาษณ์) เริ่มจากที่บ้าน เป็นครอบครัวที่ชอบทานผัก สมัยนั้นยังไม่มีผักไฮโดรโปนิคส์ในท้องตลาด เมื่อย้อนไปเมื่อ 11 ปีที่แล้ว เลยอยากจะปลูกผักขึ้นมาทานเอง แต่ก็ด้วยพื้นที่ ตอนนั้นที่เรายังมีพื้นที่อยู่ตรงนี้เป็นพื้นที่ว่าง เลยเริ่มทดลองในการปลูกผัก.	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์
1.34 LS บรรยากาศฟาร์ม สลับกับผักอย่างเหมาะสม	(เสียงบรรยาย) โดย พี่พันเทพ บอกกับเราว่า ผักที่ฟาร์มนั้นมี 6 ชนิด และสมุนไพรอีก 1 ชนิด.	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงบรรยาย
1.41 ML ชนิดของผักสลัดกัน อย่างเหมาะสม	(เสียงผู้ให้สัมภาษณ์) ที่นี่มีผักทั้งหมด 6 ชนิด และเอิร์บ 1 ตัว นะครับ ได้แก่ กรีนโอ๊ค เร็ดโอ๊ค คอส บัตเตอร์เฮด พิล เร็ดบัตตาเวีย และเอิร์บก็คือ ร็อคเกต	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์
1.56 LS ผักและเจ้าของฟาร์ม สลับกันอย่างเหมาะสม	(เสียงบรรยาย) โดยพี่พันเทพ ได้บอกกับพวกเราว่าการจัดจำแนกประโยชน์ของผักนั้น ต้องจำแนกตามสีของใบ	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงบรรยาย
2.04 ML ผักสลัดกันอย่างเหมาะสม	(เสียงผู้ให้สัมภาษณ์) ผักสีเขียวส่วนใหญ่ ก็จะช่วยในเรื่องของการพักผ่อน จะทำให้คนผ่อนคลาย ส่วนผักสีม่วง ตระกูลสีม่วงก็จะรู้จักกันดีในเรื่อง เบต้าแคโรทีน	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภาพ	เสียง	เสียงดนตรี/Sound Effect
	จะช่วยต้านอนุมูลอิสระ หรือ ช่วยในเรื่องของโรคมะเร็ง	
2.04 ML ผักสลัดกันอย่างเหมาะสม	(เสียงผู้ให้สัมภาษณ์) ผักสีเขียวส่วนใหญ่ ก็จะช่วยในเรื่องของการพักผ่อน จะทำให้คนผ่อนคลาย ส่วนผักสีม่วง ตระกูลสีม่วงก็จะรู้จักกันดีในเรื่อง เบต้าแคโรทีน จะช่วยต้านอนุมูลอิสระ หรือ ช่วยในเรื่องของโรคมะเร็ง	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์
2.38 CU เจ้าของฟาร์มผัก	(เสียงผู้ให้สัมภาษณ์) ผักนั้นก็ดูแลไม่ยาก เหมือนกับการเลี้ยงเด็กเราก็ต้องมีความใส่ใจต้องดูแลบุคลิกของผัก ผักจะแสดงอาการออก ว่าผักเขามีปัญหาขาดสารอาหารหรืออะไร ผักพวกนี้ก็จะแสดงอาการออก เราก็ต้องหมั่นสังเกต การดูแลก็เหมือนการดูแลลูกผักทั่วไป ก็คือมีการให้อาหาร ช่วยลดความร้อนให้	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์
3.23 CU ชนิดของผักสลัดกันอย่างเหมาะสม	(เสียงผู้ให้สัมภาษณ์) ผักยอดนิยมในท้องตลาดที่คนไทยส่วนใหญ่จะรู้จักกันนะครับ ก็จะเป็น “กรีนโอ๊ค” “เร็ดโอ๊ค” จะเป็นผักตระกูลใบอ่อน ทานง่าย จะมีทั้งสีเขียวและสีม่วง ส่วนตัวต่อไปก็จะเป็น”คอส” ลักษณะก้านใบจะยาว สำหรับเด็กแล้วเด็กจะชอบ เพราะดูแล้วก็ดูน่า	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภาพ	เสียง	เสียงดนตรี/Sound Effect
	ทาน ดูแล้วไม่ชม ในช่วงระยะอาทิตย์สุดท้ายเรา จะไม่ให้ปุ๋ยสำหรับพืช เพราะ เป็นการเร่งเราจะเต็มกรดไน ตริกอย่างเดียว วิธีนี้ก็อาจทำให้ พืชลดความเครียดลง พืชก็จะ ไม่ค่อยแสดงอาการขมออกมา	
4.20 ML บรรยากาศฟาร์ม	(เสียงบรรยาย) เอาละค่ะ เรา ได้รู้คุณประโยชน์จากผักสลัด มากมายแล้ว ช่วงหน้าเราจะพา คุณผู้ชม นำผักสลัดในส่วนนี้ไป ทำเมนูทานกันค่ะ	เสียงดนตรีประกอบค่อยๆ Fade out
ช่วงทำเมนูสลัด 4.30 Fade in Logo รายการ	(เสียงบรรยาย) ช่วง เข้าครัว ชวนชิม	เสียงดนตรีประกอบดังขึ้น แล้ว ค่อยๆเบาลง Fade out ออกไป
4.45 MS ภาพวัตถุที่ใช้ใน การทำสลัดม้วน	(เสียงบรรยาย) แล้วเราก็ได้ผัก ทั้งหมดจากฟาร์มมาแล้วนะคะ ในวันนี้เราจะทำเมนูสลัดม้วน สามารถซื้อผักกลับมาจากฟาร์ม แล้วทำทานเองได้ง่ายๆที่บ้าน เท่านั้นเมนูสลัดผักเดิมน่ากิน ขึ้นมาแล้ว ... เรามาเริ่มกันเลย ค่ะ	เสียงดนตรีประกอบเบาๆกับ เสียงบรรยาย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภาพ	เสียง	เสียงดนตรี/Sound Effect
4.48 CU สหายที่ใช้ห่อสลัดม้วน	(เสียงบรรยาย) เพื่อคนที่รักสุขภาพ เราจะใช้สหายในการม้วนแทนแป้งนะคะ	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ กับเสียงบรรยาย
4.55 CU ขั้นตอนแรก	(เสียงบรรยาย) ขั้นตอนแรก หั่นผักเป็นชิ้นเล็กๆพอดีคำ นำมาวางบนสหาย	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ กับเสียงบรรยาย
5.00 CU ขั้นตอนที่2	(เสียงบรรยาย) นำปุ๊อดที่เตรียมเอาไว้มาวางนะคะ ขั้นตอนนี้สามารถใช้อาหารอื่นๆได้ แล้วแต่ความชอบ	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ กับเสียงบรรยาย
5.08 CU ขั้นตอนที่สุดท้าย	(เสียงบรรยาย) หลังจากนั้นก็ม้วนสหายเข้ากับผักเป็นอันเสร็จค่ะ	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ กับเสียงบรรยาย
5.35 CU งานสลัดที่ทำเสร็จแล้ว	(ภาพสลัดที่ทำเสร็จแล้ว สลับกันอย่างเหมาะสม)	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ แล้วค่อยๆ Fade ลง
5.42 CU ภาพสลัดม้วนและน้ำจิ้ม	(เสียงบรรยาย) เห็นไหมล่ะคะว่าผักนั้นมีประโยชน์มากมาย สามารถนำมาทำเป็นเมนูง่ายๆได้ เพื่อสุขภาพที่ดี	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ กับเสียงบรรยาย
5.51 CU ภาพสลัดม้วน สลับกันอย่างเหมาะสม	(เสียงบรรยาย) สำหรับผู้ที่สนใจอยากเดินทางไปซื้อผักที่ฟาร์ม สามารถ เดินทางได้ตามเส้นทางนี้เลยคะ	เสียงดนตรีประกอบเบาๆ กับเสียงบรรยาย แล้วค่อยๆ fade ลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภาพ	เสียง	เสียงดนตรี/Sound Effect
5.57 LS เส้นทางการเดินทาง ไปฟาร์ม	(เสียงบรรยาย) ตั้งต้นที่ถนน สุขาภิบาล5 ขับตรงตามทางไป เรื่อยๆ ถนนเลนใหญ่จะเข้าสู่ ถนนที่แคบลง ..หลังจากนั้น ตรงตามทางจะถึงแยก ให้เลี้ยว ขวา ประ มานณ200 เมตร ให้ มองซ้ายมือ จะถึงซอย 5แยก1 หน้าซอยจะมีเขเว่น ให้เลี้ยวเข้า ไปเลยคะ	เสียงดนตรีประกอบค่อยๆตั้งขึ้น พร้อมกับเสียงบรรยาย
6.25 LS สิ้นสุดเส้นทาง ถึงที่ หมาย	(เสียงบรรยาย) ตรงตาม ทางเข้าไป 300 เมตรจะเห็น ป้ายฟาร์มอยู่ทางขวามือคะ	เสียงดนตรีประกอบค่อยๆตั้งขึ้น พร้อมกับเสียงบรรยาย
6.38 CU Logo ปิดรายการ	(เสียงบรรยาย) สำหรับวันนี้ รายการ “Veggie Eater” ขอ ลาไปก่อน สวัสดีคะ	เสียงดนตรีค่อยๆ Fade out

2) ขั้นตอนการผลิต (Production)

2.1) ติดต่อฟาร์มผัก “โจนส์สลัดฟาร์ม” เพื่อเข้าไปถ่ายทำรายการ

2.2) เดินทางไปถ่ายทำที่ฟาร์มผักสลัด “โจนส์สลัดฟาร์ม” โดยสัมภาษณ์เจ้าของฟาร์ม (คุณพันเทพ วงสวัสดิ์) โดยเขาได้ให้ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับผักสลัด ในวันที่ 23-24 มิถุนายน 2560 โดยใช้เวลาถ่ายทำ 2 วัน วันแรก ได้ทำการเก็บภาพฟาร์มและผักสลัดชนิดต่างๆ ประโยชน์ของผักแต่ละชนิด ผักสลัดที่นิยมทาน และวันที่สอง ได้ทำการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เจ้าของฟาร์มถึงความรู้ต่างๆของผัก การปลูกการดูแลรักษาตลอดถึงการเก็บเกี่ยว โดยใช้กล้อง Canon EOS700D เป็นอุปกรณ์ถ่ายทำ มีทีมงานร่วมถ่ายทำ 1 คน นางสาว ดารัตน์ อยู่บัว (ช่างภาพ/ตัดต่อ) นางสาว โชติกา คุปต์สินชัยกุล (ผู้ศึกษา)

3) ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-Production)

3.1) บันทึกเสียงบรรยายโดยใช้เสียงของคุณดารัตน์ อยู่บัว เนื่องจาก มีเสียงที่เหมาะสมกับการบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2) ตัดต่อได้นำภาพที่ถ่ายทำมาตัดต่อโดยโปรแกรม Corel VideoStudio Pro X8 ผู้ศึกษาได้เลือกเพลงที่ฟังสบายเหมาะกับการทำสารคดีรายการ “Veggie Eater” เพื่อให้เข้ากับรายการ

ภาพที่ 4.1 ตัวอย่างรายการ “Veggie Eater” ที่ตัดต่อเสร็จแล้ว

3.3) หลังจากตัดต่อเรียบร้อยแล้ว จึงนำสื่อวีดิทัศน์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำมาทดลองให้กลุ่มเป้าหมายได้รับชม

4.2 การประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัด จำนวนละ 3 ท่าน

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ (N = 3)

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับคุณภาพ
รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจน่าติดตาม	3.67	0.58	ดี
ความเหมาะสมของไตเติ้ลและกราฟิก	3.00	0.00	ปานกลาง
ความสวยงามของภาพและมุกกลิ้ง	3.67	0.58	ดี
ความเหมาะสมของเสียง ความชัดเจนของเสียง	4.33	0.58	ดี
ความเหมาะสมและต่อเนื่องของดนตรีประกอบ	4.00	1.00	ดี
ความเหมาะสมของการตัดต่อลำดับภาพ	3.00	0.00	ปานกลาง
การดำเนินรายการสั้นกระชับ	4.00	1.00	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับคุณภาพ
ความเหมาะสมของเวลาในการรับชม	4.33	0.58	ดี
การถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์	4.33	0.58	ดี
ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่และให้ความรู้	3.67	0.48	ดี
รวม	3.80	0.55	ดี

จากตารางที่ 4.2 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์โดยรวม พบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ ความเหมาะสมของเสียง ความเหมาะสมของเวลาในการรับชม การถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.33) รองลงมา ความเหมาะสมและต่อเนื่องของดนตรี การดำเนินรายการสั้นกระชับ (ค่าเฉลี่ย 4.00) รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจน่าติดตาม ความสวยงามของภาพและมุกตลก ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่และให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.67) และ ความเหมาะสมของไตเติ้ลและกราฟิก ความเหมาะสมของการตัดต่อลำดับภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัด (N = 3)

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับคุณภาพ
เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3.67	0.58	ดี
ความน่าสนใจของเนื้อหา	3.33	0.58	ปานกลาง
ความถูกต้องของเนื้อหา	3.67	0.58	ดี
ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.33	0.58	ปานกลาง
ปริมาณของเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป	3.33	0.58	ปานกลาง
ความทันสมัยของเนื้อหา	3.33	0.58	ปานกลาง
การเรียงลำดับเนื้อหา	3.00	0.00	ปานกลาง
เนื้อหามีความกระชับเหมาะสมกับเวลา	4.00	0.00	ดี
ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	0.58	ปานกลาง
ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำไปใช้เผยแพร่และให้ความรู้	4.00	0.00	ดี
รวม	3.50	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัดโดยรวม พบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินอยู่ในระดับดีได้แก่ เนื้อหามีความกระชับเหมาะสมกับเวลา ความเหมาะสมของเนื้อหาที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำไปใช้เผยแพร่และให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 3.67) และ ความน่าสนใจของเนื้อหา ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ปริมาณของเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป ความทันสมัยของเนื้อหา ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.33) การเรียงลำดับของเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 3.00) ตามลำดับ

จากผลการประเมินสื่อวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาได้นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ด้านเนื้อหา

- ตอนทำสไลด์ม้วนควรนำเสนอให้สอดคล้องกับผักที่ปลูกในฟาร์ม
- การนำเสนอในแง่มุมประโยชน์ของผักเพิ่มเติมลงในวิดีโอเพื่อดึงดูดให้คนสนใจ
- เนื้อหายังเป็นข้อมูลพื้นฐานทำให้ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายน้อย ควรเสริมกราฟิก

เพื่อให้ข้อมูลที่จะเผยแพร่มีมากขึ้น

- ด้านสื่อ

- ภาพผักดูคล้ายตาในบางจุดที่วิทยากรพูดชื่อผักและคุณประโยชน์อาจจะ insert ภาพผักพร้อมชื่อ+คุณประโยชน์ประกอบ/ เส้นทางไปฟาร์มใช้กราฟิกอธิบายเส้นทางได้

- โลโก้รายการดูเหมือนสติ๊กเกอร์แปะ / ตอนช่วงทำเมนูควรทำให้ดูน่าทานมากยิ่งขึ้น

4.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัดกับกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปที่รับชมสื่อวีดิทัศน์จำนวน 30 คน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.4 ผลสรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N = 30)

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	20	66.7
	ชาย	10	33.3
อายุ	ต่ำกว่า 16 ปี	0	0
	16 - 20 ปี	8	26.7
	21 - 25 ปี	14	46.7
	มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	8	26.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	10	33.3
อนุปริญญาหรือ ปวส.	5	16.7
ปริญญาตรี	15	50.0
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
อาชีพ		
นักเรียน	3	10.0
นักศึกษา	11	36.7
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	10.0
พนักงานเอกชน	9	30.0
ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างอิสระ	4	13.3
ท่านชอบรับประทานผักหรือไม่ อย่างไร		
รับประทานเป็นประจำ(เกือบทุกมื้อ)	13	43.3
รับประทานบางมื้อ	14	46.7
ไม่รับประทานผัก	3	10.0

จากตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ที่ทำการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ "Veggie Eater" พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.7) และเพศชาย (ร้อยละ 33.3) สวมใหญ่อายุ 21-25 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 46.7) รองลงมาคือ อายุ 16-20 และ มากกว่า 25 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 26.7) และไม่พบในช่วงอายุ ต่ำกว่า 16 ปี มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี(ร้อยละ 50.0) มากที่สุด รองลงมา ระดับการศึกษามัธยมปลายหรือ ปวช. (ร้อยละ 33.3) และ ระดับการศึกษอนุปริญญาหรือ ปวส. (ร้อยละ 16.7) ไม่พบในช่วงระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อาชีพนักศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 36.7) รองลงมา พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างอิสระ และ นักเรียน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 30.0 ร้อยละ 13.3 และร้อยละ 10.0 ตามลำดับ) และแบ่งความชอบในการรับประทานผักออกเป็น รับประทานผักบางมื้อ มากที่สุด (ร้อยละ 46.7) และ รองลงมา รับประทานผักเป็นประจำ(เกือบทุกมื้อ) (ร้อยละ 43.3) น้อยที่สุดคือ ไม่รับประทานผัก (ร้อยละ 10.0)

ตารางที่ 4.5 ผลประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง (N = 30)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สื่อมีความน่าสนใจ	3.90	0.66	มาก
2. ภาพสื่อความหมายและมองเห็นได้ดี	3.93	0.64	มาก
3. ความชัดเจนของภาพและกราฟิก	4.07	0.58	มาก
4. ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.03	0.76	มาก
5. ดนตรีประกอบเข้ากับบรรยากาศได้ดี	4.20	0.61	มาก
6. บุคลิกของผู้สัมภาษณ์เชิญชวนผู้ชมได้ดี	3.93	0.74	มาก
7. ความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง	4.10	0.66	มาก
8. สื่อนำเสนอเข้าใจง่าย	3.97	0.76	มาก
9. เวลาในการรับชมไม่มากไม่น้อยเกินไป	3.83	0.75	มาก
10. ความรู้ที่ได้รับจากการรับชมสื่อ	4.17	0.70	มาก
รวม	4.01	0.07	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ดนตรีประกอบเข้ากับบรรยากาศได้ดี (ค่าเฉลี่ย 4.20) 2) ความรู้ที่ได้รับจากการรับชมสื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.17) 3) ความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.10) 4) ความชัดเจนของภาพและกราฟิก (ค่าเฉลี่ย 4.07) 5) ความชัดเจนของเสียงบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 4.03) 6) สื่อนำเสนอเข้าใจง่าย (ค่าเฉลี่ย 3.97) 7) ภาพสื่อความหมายและมองเห็นได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.93) 8) บุคลิกของผู้สัมภาษณ์เชิญชวนผู้ชมได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.93) 9) สื่อมีความน่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.90) 10) เวลาในการรับชมไม่มากไม่น้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.83)

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusion Discussion and Suggestion)

การศึกษาการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” เพื่อประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” และ เพื่อประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” นำไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ 3 คน ของคณะ เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหาผักสลัด 3 คน โดยมีคณาจารย์ใน คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และ บุคคลภายนอกที่มีความรู้เกี่ยวกับผักสลัด โดยใช้แบบประเมินคุณภาพและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองสื่อโดยทดลองผ่านแบบสำรวจความพึงพอใจในโปรแกรม Google Document คือบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถสรุปผลอภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 การผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

1) การผลิตสื่อวีดิทัศน์นี้ออกมาในรูปแบบ สารคดี ความยาว 6.38 นาที ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับผักสลัดและการผลิตสื่อวีดิทัศน์ที่ดี โดยกระบวนการในการผลิตทำวิจัยได้ทั้งเข้าไปหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านผักสลัด ที่ “โจนส์สลัดฟาร์ม” และอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ โดยให้มีเนื้อหาครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม นำสื่อวีดิทัศน์ที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์และด้านผักสลัดตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำกลับมาแก้ไขให้เรียบร้อย

2) เมื่อบทวีดิทัศน์เสร็จสมบูรณ์แล้ว นำบทวีดิทัศน์ที่ได้มาวางแผนการถ่ายทำว่าจะใช้ภาพในวีดิทัศน์ไปในแนวทางใดและสัมภาษณ์อย่างไรบ้าง

3) จากนั้นนำภาพวิดีโอที่ได้ทั้งหมดนำมาตัดต่อโดยใช้โปรแกรมตัดต่อผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อตัดต่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงถึงขั้นตอนการลงเสียงบรรยายในวีดิทัศน์ หลังจากเสร็จสิ้นทุกอย่างแล้ว ผู้ศึกษาก็ได้นำสื่อวีดิทัศน์ที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาผักสลัด 3 คน และด้านสื่อวีดิทัศน์ 3 คน หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้และประเมินความพึงพอใจกับกลุ่มเป้าหมายทั่วไป จำนวน 30 คน

5.1.2 การประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

ผลการศึกษาพบว่า การผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” โดยแบ่งการประเมินคุณภาพออกเป็น 2 แบบ โดยศึกษาได้ดังนี้

1) การประเมินคุณภาพด้านสื่อวีดิทัศน์

ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์โดยรวม พบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ ความเหมาะสมของเสียง ความเหมาะสมของเวลาในการรับชม การถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.33) รองลงมา ความเหมาะสมและต่อเนื่องของดนตรี การดำเนินรายการสั้นกระชับ (ค่าเฉลี่ย 4.00) รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจน่าติดตาม ความสวยงามของภาพ และมุมกล้อง ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่และให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.67) และ ความเหมาะสมของไตเติ้ลและกราฟิก ความเหมาะสมของการตัดต่อลำดับภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.00) ตามลำดับ

2) การประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาผักสลัด

ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัดโดยรวม พบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินอยู่ในระดับดีได้แก่ เนื้อหามีความกระชับเหมาะสมกับเวลา ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำไปใช้เผยแพร่และให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 3.67) และ ความน่าสนใจของเนื้อหา ความสมบูรณ์ของเนื้อหา ปริมาณของเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป ความทันสมัยของเนื้อหา ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.33) ตามลำดับ

5.1.3 การประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater”

1) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัดกับกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปที่รับชมสื่อวีดิทัศน์จำนวน 30 คน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ที่ทำการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.7) และเพศชาย (ร้อยละ 33.3) สวมใหญ่อายุ 21-25 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 46.7) รองลงมาคือ อายุ 16-20 และ มากกว่า 25 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 26.7) และไม่พบในช่วงอายุ ต่ำกว่า 16 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 50.0) มากที่สุด รองลงมา ระดับการศึกษามัธยมปลายหรือ ปวช. (ร้อยละ 33.3) และ ระดับการศึกษานุปริญญาหรือ ปวส. (ร้อยละ 16.7) ไม่พบในช่วงระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อาชีพนักศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 36.7) รองลงมา พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างอิสระ และ นักเรียน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เท่ากัน (ร้อยละ 30.0 ร้อยละ 13.3 และร้อยละ 10.0 ตามลำดับ) และแบ่งความชอบในการรับประทานผักออกเป็น รับประทานผักบางมื้อ มากที่สุด (ร้อยละ 46.7) และ รองลงมา รับประทานผักเป็นประจำ(เกือบทุกมื้อ) (ร้อยละ 43.3) น้อยที่สุดคือ ไม่รับประทานผัก (ร้อยละ 10.0)

2) ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ดนตรีประกอบเข้ากับบรรยากาศได้ดี (ค่าเฉลี่ย 4.20) 2) ความรู้ที่ได้รับจากการรับชมสื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.17) 3) ความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.10) 4) ความชัดเจนของภาพและกราฟิก (ค่าเฉลี่ย 4.07) 5) ความชัดเจนของเสียงบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 4.03) 6) สื่อนำเสนอเข้าใจง่าย(ค่าเฉลี่ย 3.97) 7) ภาพสื่อความหมายและมองเห็นได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.93) 8) บุคลิกของผู้สัมภาษณ์เชิญชวนผู้ชมได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.93) 9) สื่อมีความน่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.90) 10) เวลาในการรับชมไม่มากเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.83)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า สาเหตุที่ผู้คนบางคนไม่ชอบรับประทานผัก สาเหตุมาจาก กลิ่นฉุนรสชาติไม่ถูกปาก รสชาติแปลก ผักเจาะจงชนิด คือ คื่นช่าย และผักมีกลิ่นเหม็น และผลสำรวจหลังจากได้รับชมสื่อวีดิทัศน์แล้ว กลุ่มตัวอย่างได้หันมาสนใจอยากจะรับประทานผักเพิ่มขึ้น คิดเป็น ร้อยละ 92.6 และรู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 7.4

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

5.2.1 ผลการผลิตสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” นั้นได้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เนื่องด้วยการวางแผนและการเตรียมขั้นตอนในการผลิตที่เป็นระบบ ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลผักสลัดและหลักการผลิตสื่อวีดิทัศน์ จากนั้นจึงเขียนคริปต์ เริ่มต้นถ่ายทำ ตัดต่อ บันทึกเสียง ประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความพึงพอใจในการรับชมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับที่ สมเจตน์ เมฆพ่ายพ (2547) กล่าวว่า การผลิตรายการโทรทัศน์เปรียบกับการทำอาหารคือจะปรุงอย่างไรให้อร่อย และมีคุณค่าทางโภชนาการอาหารทั้งคาวหวานแต่ละชนิดต้องใช้อะไรเป็นส่วนผสม แต่ละชนิดต้องใช้ปริมาณเท่าไร จะหาได้จากที่ไหน มีขั้นตอนการปรุงอย่างไรรสชาติจึงจะถูกปาก ทุกขั้นตอนต้องมีการวางแผนเช่นเดียวกับการผลิตรายการโทรทัศน์ เพราะถ้าหากได้มีการวางแผนเตรียมการทุกขั้นตอนไว้ดีแล้ว ก็จะสามารถจินตนาการถึงเรื่องราวตอนจบได้เลย การถ่ายทำการตัดต่อก็จะไม่สะดุดไม่ต้องมาเสียเวลาภายหลัง

5.2.2 ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” ทางด้านสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ความเหมาะสมของเสียง ความเหมาะสมของเวลาในการรับชม และการถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิโรจน์ ศรีหิรัญ (2542)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่กล่าวถึงคุณภาพของสื่อ ที่ต้องคำนึงถึงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ภาพ เสียง หรือเนื้อหา ให้มีมาตรฐานที่เท่ากัน ในส่วนของข้อดีที่ยิ่งสุด ได้แก่ ความเหมาะสมของไตเติ้ลและกราฟิก ความเหมาะสมของการตัดต่อลำดับภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จิรวรรณ สุรพิบูล (2558) ที่กล่าวว่า การต่อ shot ให้มีความสัมพันธ์กันให้คำนึงถึงหลักความจริงเป็นหลักหากไม่ เคารพกฎแห่งความจริงงานตัดต่อจะออกมาในลักษณะผิดธรรมชาติคนดูจะขัดความรู้สึก

ส่วนผลการประเมินทางด้านเนื้อหาผักสลัด พบว่า ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการประเมินที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ เนื้อหาที่มีความกระชับเหมาะสมกับเวลา ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำไปใช้เผยแพร่และให้ความรู้ สอดคล้องกับ เสนีย์ วิลาวรรณ (2544) ที่กล่าวว่า เนื้อหาต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน มีความกระชับและเรียบง่าย มีความประทับใจ มีความไพเราะทางภาษา ต้องแสดงความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล

5.2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด รายการ “Veggie Eater” จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการประเมินที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ดนตรีประกอบเข้ากับบรรยากาศได้ดี ความรู้ที่ได้รับจากการรับชมสื่อ และความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ วสันต์ อดิษฐ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า ความต่อเนื่องของภาพจะทำให้เหตุการณ์ดำเนินไปอย่างไม่ขัดเขินและดูเป็นธรรมชาติ การถ่ายทอด้วยกล้องโทรทัศน์กล้องเดียวยังต้องคำนึงและพิถีพิถันในสิ่งนี้มากกว่าการถ่ายด้วยกล้องสตูดิโอมากเพราะอาจจะต้องหยุดถ่ายเพื่อเปลี่ยนมุมกล้องใหม่ แต่ไม่ได้หมายความว่า การถ่ายด้วยกล้องสตูดิโอที่ใช้หลายๆ กล้องพร้อมๆ กันจะไม่เกิดปัญหานี้ หากการใช้ในแต่ละกล้องไม่ดี ปัญหาความต่อเนื่องของภาพก็เกิดขึ้นได้ ส่วนรายการประเมินที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อดีของสื่อ ได้แก่ เวลาในการรับชมไม่มากไม่น้อยเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมสุขคะสมบัติ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเวลาหมายถึงวิธีการดำเนินการโดยใช้เวลาปฏิบัติงานให้ได้ผลตรงตามเป้าหมายมากที่สุด ให้รู้ถึงวิธีการทำงานโดยละเอียด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้วยเพื่อประโยชน์นำมาใช้การวางแผนการปฏิบัติงาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สื่อวีดิทัศน์มีการทำงานตามกระบวนการผลิตที่วางแผนไว้สมบูรณ์แล้ว แต่เพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น อาจต้องปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์โดยใส่กราฟิกเพื่อให้สื่อดึงดูดความสนใจมากกว่านี้ และอาจแบ่งเป็นตอน 3 ตอน โดยกำหนดเวลาแต่ละตอนให้เท่ากัน เพื่อให้สามารถบรรจุรายละเอียดเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น นอกจากนี้ ในการเผยแพร่ควรทำการอัปเดตลงเว็บไซต์ยูทูปและนำลิงค์มาโพสต์เผยแพร่ในกลุ่มโซเชียลมีเดียของกลุ่มผู้ที่สนใจผักสลัด

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การทำสื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผักสลัด อาจจะนำเสนอในรูปแบบรายการประเภทอื่นๆ เช่น รูปแบบรายการปกิณกะ หรือหนังสือ ที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน รวมทั้งสื่อรูปแบบใหม่ เช่น อินโฟกราฟิกหรือโมชันกราฟิกเพื่อให้สื่อดูน่าสนใจมากขึ้น และในความทันสมัยของสื่ออาจช่วยดึงดูดผู้ชมวัยรุ่นหรือเยาวชนที่ไม่ชอบรับประทานผักให้หันมาสนใจผักสลัดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรรวัช อยู่ยัง. 2557. อาหารปลอดภัย เป็นจริงได้ผู้บริโภคต้องแสดงพลังช่วยผู้ผลิต [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/613764> [17 กรกฎาคม 2560].
- จิรวัดน์ สุรพิบูล. 2558. การพัฒนารายการกีฬาทางโทรทัศน์ด้วยเทคนิคการตัดต่อลำดับภาพ
กรณีศึกษา: รายการเส้นทางกีฬาของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน บัณฑิตมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิรวรรณ ศรีวิลัย. 2553. การสร้างสื่อวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนสาดิตแบบฝึกปฏิบัติเรื่อง
งานใบตอง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต
มหาบัณฑิต, สาขาครุศาสตรเทคโนโลยี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าธนบุรี.
- เฉลิม สุขคะสมบัติ. 2527. การบริหารเวลา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
https://www.novabizz.com/NovaAce/Time/Time_Management.htm
[17 กรกฎาคม 2560].
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2540. “การพัฒนาระบบการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนสื่อ
ประสมแผนจุฬา.” วารสารวิทยบริการ. 10(1) : 66-75.
- ณรงค์ สมพงษ์. 2535. “การศึกษารูปแบบและประสิทธิภาพของสื่อในการถ่ายทอดเทคโนโลยีตาม
โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” หน้า 419-427. ใน การประชุมทางวิชาการ
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 32. กรุงเทพฯ: สาขามนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิติมา พัฒม. 2558. “พฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนฟู้ดส์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเขต
กรุงเทพมหานคร.” วารสารการจัดการธุรกิจ. 4(2) : 6-21.
- นิมนวล แก้วชนะเนตร 2545. การสำรวจจุลินทรีย์ในสลัดผักพร้อมบริโภค. วิทยานิพนธ์วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาโภชนศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะดนัย วิเศียน. 2558. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวีดิทัศน์ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://krupiyadanai.wordpress.com/> [29 กันยายน 2559].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปัทมา ฉันทศรีวิโรจน์ 2544. ทศนคติการบริโภคผักปลอดสารพิษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเกษตรศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พจน์ สัจจะ. 2544. โลกวัฒนธรรมของอาหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงแดด.
- วชิระ อินทร์อุดม. 2539. คุณค่าและประโยชน์ของวิตามิน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://krupiyadanai.wordpress.com/> [22 กรกฎาคม 2560].
- วสันต์ อดิศักดิ์ 2544. การผลิตสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับจิตใจผู้ประสบภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ (กรณีศึกษา: ตำบลเกาะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา) Ph.D.(Higher and Continuing Education), University of Missouri-Columbia.
- วิมลฤดี สุขอนันต์ 2553. การเปิดรับสื่อทัศนคติต่อส่วนประสมการตลาดและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ดูแลผิวพรรณของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิโรจน์ ศรีหิรัญ 2542. งานวิจัยเพื่อนำเสนอในการประชุมใหญ่วิชาการวิชาชีพสื่อมวลชนระดับชาติ. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเจตน์ เมฆพ่ายพ์. 2547. การผลิตรายการโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สลักจิต ศรีถาวร. 2555. ผักอินทรีย์หรือผักทั่วไป: กรณีศึกษาผักสลัดแก้ว. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุดสวาท เกศบุรมย์. 2530. ความคิดเห็นและความต้องการรายการวิดีโอเทปเพื่อการศึกษาด้านอาชีพ สำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรพงษ์ คงสัตย์. 2558. การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=656&articlegroup_id=146/ [1 ธันวาคม 2559].
- เสนีย์ วิลาวรรณ. 2544. ความหมายและความสำคัญของการเขียน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://kunkrukwanopita.wordpress.com/2013/11/12> [17 กรกฎาคม 2560].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักโภชนาการ กรมอนามัย. 2557. การบริโภคผักและผลไม้เพื่อความมั่นคงทางโภชนาการ”

สถานการณ์การบริโภคผักและผลไม้ของคนไทย” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.inmu.mahidol.ac.th/NCFNH/Presentation/16->

[3/Symposium2.1_Aj.Sujit.pdf](http://www.inmu.mahidol.ac.th/NCFNH/Presentation/16-3/Symposium2.1_Aj.Sujit.pdf) [22 กรกฎาคม 2560] .

อภิญา มานะโรจน์. 2544. สลัดเมนูเพื่อสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แม่บ้าน.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

- รายชื่อผู้ประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์ด้านเนื้อหาฝึกสลับ
- รายชื่อผู้ประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์ด้านสื่อวีดิทัศน์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผักสลัด จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช
 อาจารย์ภาควิชาพัฒนาการเกษตร และการจัดการทรัพยากร
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2) นายเจ็ดศักดิ์ พุ่มพวง
 ผู้กำกับการณ์ตำรวจนครบาลร่มเกล้า
 เจ้าของฟาร์มผักพุ่มพวงออร์แกนิก
- 3) นายทองศักดิ์ ทัดดอดไม้
 หัวหน้าหน่วยความฝ่ายตรวจสอบ บริษัทไปรษณีย์ไทยจำกัดมหาชน
 ผู้ที่มีความรู้ด้านผักสลัด

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ดร.วรัญญูคุณานิช กั้นหลง
 อาจารย์ภาควิชาพัฒนาการเกษตร และการจัดการทรัพยากร
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2) ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ สบายใจ
 อาจารย์ภาควิชาพัฒนาการเกษตร และการจัดการทรัพยากร
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 3) นายประพัฒน์ อธิปัญญาพงษ์
 นักวิชาการเกษตรภาควิชาพัฒนาการเกษตร และการจัดการทรัพยากร
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

- แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาฝึกสลับ
- แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อวีดิทัศน์
- แบบประเมินความพึงพอใจในการรับชมสื่อวีดิทัศน์

แบบประเมินคุณภาพ สื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสด

รายการ Veggie Eater

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาพิจารณาคุณภาพของเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ว่าอยู่ระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับการประเมินของท่าน ตามเกณฑ์คุณภาพดังนี้

5 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดี

3 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระปานกลาง

2 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ	รายการ	ระดับคุณภาพ					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
1	เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
2	ความน่าสนใจของเนื้อหา						
3	ความถูกต้องของเนื้อหา						
4	ความสมบูรณ์ของเนื้อหา						
5	ปริมาณของเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป						
6	ความทันสมัยของเนื้อหา						
7	การเรียงลำดับเนื้อหา						
8	เนื้อหามีความกระชับเหมาะสมกับเวลา						
9	ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย						
10	ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำไปใช้เผยแพร่และให้ความรู้						

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ Veggie Eater
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ)

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พิจารณาคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ว่าอยู่ระดับใดโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพที่ตรงกับการประเมินของท่าน ตามเกณฑ์คุณภาพดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดี
3 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ	รายการ	ระดับคุณภาพ					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
1	รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจน่าติดตาม						
2	ความเหมาะสมของไตเติ้ลและกราฟิก						
3	ความสวยงามของภาพและมุกกลิ้ง						
4	ความเหมาะสมของเสียง ความชัดเจนของเสียง						
5	ความเหมาะสมและต่อเนื่องของดนตรีประกอบ						
6	ความเหมาะสมของการตัดต่อลำดับภาพ						
7	การดำเนินรายการสั้นกระชับ						
8	ความเหมาะสมของเวลาในการรับชม						
9	การถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์						
10	ความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่และให้ความรู้						

ข้อเสนอแนะ.....
.....

ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความพึงพอใจในการรับชม สื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ
“Veggie Eater”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater”
2. เพื่อประเมินคุณภาพด้านสื่อวีดิทัศน์และความพึงพอใจที่มีต่อการรับชมสื่อวีดิทัศน์

กลุ่มเป้าหมาย

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือบุคคลทั่วไป โดยวิธีการเลือกแบบสุ่มตามสะดวก 30 คน

รูปแบบชิ้นงาน

สื่อวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมการบริโภคผักสลัด รายการ “Veggie Eater” จำนวน 1 ตอน เวลา

6.38 นาที

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความพึงพอใจของสื่อในแต่ละด้าน

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่1 ข้อมูลพื้นฐาน

เพศ ชาย

หญิง

อายุ ต่ำกว่า 16 ปี

16-20 ปี

21-25 ปี

มากกว่า 25 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.

อนุปริญญา หรือ ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ นักเรียน

นักศึกษา

ช่างราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างอิสระ

ท่านชอบทานผักหรือไม่ อย่างไร รับประทานเป็นประจำเกือบทุกมื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับประทานเป็นประจำรับประทานบางมื้อ ไม่รับประทานผัก

หากท่านไม่ชอบรับประทานผักสาเหตุคือ

.....

ตอนที่2

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย ย	1 น้อยที่สุด
1.สื่อมีความน่าสนใจ					
2.การนำเสนอเข้าใจง่าย					
3.ความชัดเจนของภาพและกราฟิก					
4.การสื่อความหมายของภาพและกราฟิก					
5.ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
6.ดนตรีประกอบเข้ากับบรรยากาศหรือเรื่องราว					
7.การถ่ายทอดความรู้ของผู้ถูกสัมภาษณ์					
8.ความต่อเนื่องของการลำดับเรื่องราว					
9.เวลาในการรับชมไม่มากไม่น้อยเกินไป					
10.ความรู้ที่ได้รับจากการรับชมสื่อ					

เมื่อท่านได้รับชมสื่อวีดิทัศน์แล้วมีความรู้สึกอยากหันมาสนใจทานผักยิ่งขึ้นหรือไม่ (สำหรับท่านที่ไม่ชอบรับประทานผัก)

ใช่ เฉยๆ ไม่

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาในการกรอกแบบประเมิน

นางสาวโชติกา คุปต์สินชัยกุล

นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (นิเทศศาสตร์เกษตร)

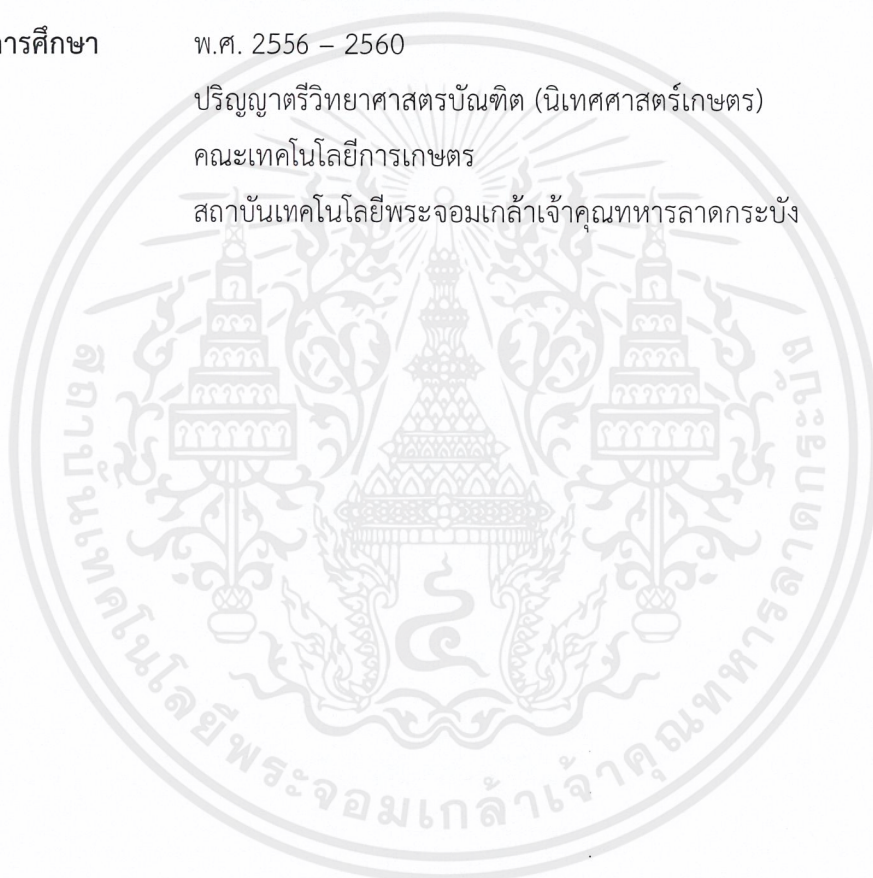
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-นามสกุล โขติกา คุปต์สินชัยกุล
 วัน เดือน ปีเกิด 12 สิงหาคม พ.ศ.2537
 ที่อยู่ 65/176 สายไหม 56/2 หมู่บ้านรัชธานี6
 ถนน สายไหม เขต สายไหม แขวง สายไหม
 จังหวัด กรุงเทพมหานคร 10220
 ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2556 – 2560

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (นิเทศศาสตร์เกษตร)
 คณะเทคโนโลยีการเกษตร
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้